

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 19 października 2011 r.

w sprawie programów pomocy państwa wdrożonych przez Grecję w prefekturach Kastoria, Ewia, Florina, Kilkis, Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez oraz na wyspach Lesbos, Samos i Chios (restrukturyzacja długów)

(C 23/04 (ex NN 153/03), C 20/05 (ex NN 70/04) i C 50/05 (ex NN 20/05))

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 7252)

(Jedynie tekst w języku greckim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2012/307/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 akapit pierwszy Traktatu⁽¹⁾ oraz uwzględniając te uwagi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

Pomoc dotycząca prefektur Kastoria i Ewia⁽²⁾ – C 23/04

- (1) Po otrzymaniu informacji wskazujących, że w 1993 r. i w latach następnych udzielono pomocy przedsiębiorstwom w prefekturach Kastoria i Ewia w kontekście renegecji długów, Komisja, w piśmie z dnia 27 maja 2003 r., wystąpiła do władz greckich o przedstawienie w terminie czterech tygodni tekstu podstawy prawnej dla przedmiotowego działania, wraz z wszelkimi pozostałymi informacjami niezbędnymi do przeprowadzenia analizy zgodnie z art. 87 i 88 Traktatu WE⁽³⁾.
- (2) Pismem z dnia 10 lipca 2003 r. zarejestrowanym dnia 17 lipca 2003 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji pismo władz greckich z prośbą o przedłużenie o jeden miesiąc okresu, o którym mowa w motywie 1.

- (3) Pismem z dnia 4 sierpnia 2003 r. zarejestrowanym dnia 6 sierpnia 2003 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji informacje, których żądała Komisja w piśmie z dnia 27 maja 2003 r.

- (4) Po przeanalizowaniu informacji ustalono, że pomoc przyznano bez zatwierdzenia Komisji. W konsekwencji Komisja podjęła decyzję o wszczęciu sprawy dotyczącej niezgłoszonej pomocy, zarejestrowanej pod numerem NN 153/03.

- (5) Pismem z dnia 21 czerwca 2004 r.⁽⁴⁾ Komisja poinformowała Grecję o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE (C 23/04) (zwanym dalej „wszczęciem pierwszego postępowania”).

- (6) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽⁵⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag dotyczących przedmiotowej pomocy.

- (7) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron trzecich.

- (8) Pismem z dnia z 13 lipca 2004 r. zarejestrowanym dnia 19 lipca 2004 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło o jednomiesięczne przedłużenie okresu przyznanego władzom greckim na przedstawienie odpowiedzi na wszczęcie pierwszego postępowania.

- (9) W faksie z dnia 6 sierpnia 2004 r. Komisja udzieliła żądanego przedłużenia terminu.

- (10) W piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. zarejestrowanym dnia 10 sierpnia 2004 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji odpowiedź władz greckich dotyczącą wszczęcia pierwszego postępowania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 52 z 2.3.2005, s. 9 w odniesieniu do sprawy C 23/04; Dz.U. C 176 z 16.7.2005, s. 13 w odniesieniu do sprawy C 20/05; Dz.U. C 63 z 16.3.2006, s. 2 w odniesieniu do sprawy C 50/05.

⁽²⁾ Decyzja ministerialna nr 69836/B1461, zmieniona decyzjami nr 2035824/5887, 2045909/7431/0025, 2071670/11297 i 72742/B1723.

⁽³⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r., art. 87 i 88 Traktatu WE zostały zastąpione art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; określenie Wspólnota Europejska zastąpiono określeniem Unia Europejska.

⁽⁴⁾ Pismo SG-Greffe (2004) D/202445.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 52 z 2.3.2005, s. 9.

Pomoc dotycząca prefektur Florina i Kilkis⁽⁶⁾ – C 20/05

- (11) W trakcie analizy informacji przekazanych przez władze greckie w piśmie z dnia 4 sierpnia 2003 r. ustalono, że przedmiotowa pomoc, oprócz prefektur Kastoria i Ewia, dotyczyła również prefektur Florina i Kilkis. W konsekwencji Komisja wystąpiła do władz greckich o dodatkowe informacje dotyczące tych kolejnych programów pomocy, wysyłając faks z dnia 22 kwietnia 2004 r.
- (12) W piśmie z dnia 26 maja 2004 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło o przedłużenie o jeden miesiąc okresu przydzielonego władzom greckim na przedstawienie wyżej wspomnianych informacji dodatkowych.
- (13) W fakcie z dnia 7 czerwca 2004 r. Komisja udzieliła żądanego przedłużenia terminu.
- (14) Pismem z dnia 1 lipca 2004 r. zarejestrowanym tego samego dnia Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji informacje, których żądała Komisja w fakcie z dnia 22 kwietnia 2004 r.
- (15) Po przeanalizowaniu informacji ustalono, że pomoc przyznano bez zatwierdzenia Komisji. W konsekwencji Komisja podjęła decyzję o wszczęciu sprawy dotyczącej niezgłoszonej pomocy, zarejestrowanej pod numerem NN 70/04.
- (16) Pismem z dnia 9 czerwca 2005 r.⁽⁷⁾ Komisja poinformowała Grecję o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w odniesieniu do środków pomocy przyznanych w prefekturach Florina i Kilkis (C 20/05) (zwanym dalej „wszczęciem drugiego postępowania”).
- (17) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽⁸⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag dotyczących przedmiotowej pomocy.
- (18) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron trzecich.
- (19) Pismem z dnia z 24 czerwca 2005 r. zarejestrowanym dnia 28 czerwca 2005 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło o dwumiesięczne przedłużenie okresu przyznanego władzom greckim na przedstawienie odpowiedzi na wszczęcie drugiego postępowania.
- (20) W fakcie z dnia 13 lipca 2005 r. Komisja udzieliła żądanego przedłużenia terminu.
- (21) W piśmie z dnia 18 sierpnia 2005 r. zarejestrowanym dnia 24 sierpnia 2005 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji odpowiedź władz greckich dotyczącą wszczęcia drugiego postępowania.

⁽⁶⁾ Decyzja ministerialna nr 66336/B1398 z dnia 14 września 1993 r. z późniejszymi zmianami.

⁽⁷⁾ Pismo SG-Greffe (2005) D/202557.

⁽⁸⁾ Dz.U C 176 z 16.7.2005, s. 13.

Pomoc dotycząca prefektur Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez oraz wysp Lesbos, Samos i Chios⁽⁹⁾ – C 50/05

- (22) W czasie analizy informacji przekazanych przez władze greckie w piśmie z dnia 1 lipca 2004 r. ustalono, że pomoc przydzielano również w prefekturach innych niż te, w odniesieniu do których wszczęto pierwsze dwa postępowania. W konsekwencji Komisja wystąpiła do władz greckich o dodatkowe informacje dotyczące tych środków pomocy, wysyłając faks dnia 12 listopada 2004 r.
- (23) W piśmie z dnia 13 grudnia 2004 r. zarejestrowanym dnia 15 grudnia 2004 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło do Komisji Europejskiej o przedłużenie o jeden miesiąc okresu przydzielonego władzom greckim na przedstawienie wyżej wspomnianych informacji dodatkowych.
- (24) W fakcie z dnia 6 stycznia 2005 r. Komisja udzieliła żądanego przedłużenia terminu.
- (25) Pismem z dnia 27 stycznia 2005 r. zarejestrowanym dnia 1 lutego 2005 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji informacje, których żądała Komisja w piśmie z dnia 12 listopada 2004 r.
- (26) Po przeanalizowaniu informacji ustalono, że pomoc przyznano bez zatwierdzenia Komisji. W konsekwencji Komisja podjęła decyzję o wszczęciu sprawy dotyczącej niezgłoszonej pomocy, zarejestrowanej pod numerem NN 20/05.
- (27) Pismem z dnia 22 grudnia 2005 r.⁽¹⁰⁾ Komisja poinformowała Grecję o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy przyznanej w prefekturach Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez oraz na wyspach Lesbos, Samos i Chios (C 50/05) (zwanym dalej „wszczęciem trzeciego postępowania”).

⁽⁹⁾ Wspólna decyzja nr 1648/B.22/13.1.94; decyzja nr 2003341/683/0025/17.2.94; wspólna decyzja nr 14237/B.664/6.4.1994; decyzja nr 2022973/3968/0025/18.5.1994; wspólna decyzja nr 235/B.21/4.1.1995; wspólna decyzja nr 44678/B.1145/3.7.1995; decyzja nr 2043231/6673/0025/11.7.95; wspólna decyzja nr 14946/B.566/30.4.1996; decyzja nr 2030175/4446/0025/10.6.1996; wspólna decyzja nr 44446/B.1613/24.12.1996; decyzja nr 2087184/49/0025/11.7.1997; decyzja nr 11362/B.472/7.4.1997; decyzja nr 32576/B.1282/9.10.1997; decyzja nr 2016123/2133/0025/6.3.1998; decyzja nr 40412/B.1677/9.12.1997; decyzja nr 2090373/11216/0025/1.6.1998; decyzja nr 42998/B.2026/15.12.1998; decyzja nr 44247/B.2108/23.12.1998; decyzja nr 19954/B.957/7.6.1999; Decyzja nr 2/42929/0025/7.10.1999; decyzja nr 10123/B.507/17.3.1999; decyzja nr 2/21857/0025/7.10.1999; decyzja nr 6244/B.270/18.2.2000; decyzja nr 2/14774/0025/31.5.2000; decyzja nr 35913/B.2043/24.10.2000; decyzja nr 2/82257/0025/18.12.2000; decyzja nr 43407/B.2428/19.12.2000; decyzja nr 2/7555/0025/25.5.2001; decyzja nr 33951/B.1498/10.10.2001; decyzja nr 2/61352/0025/2001/31.1.2002; decyzja nr 42567/B.1770/4.12.2001; decyzja nr 75113/B.2455/11.11.2003; decyzja nr 2/64046/0025/2003/28.1.2004; decyzja nr 2041901/16.5.1989; 2078809/10.10.1989; decyzja nr 9034/B.289/10.2.2003; decyzja nr 80295/B.2631/28.11.2003; decyzja nr 37497/B.1232/2.6.2003.

⁽¹⁰⁾ Pismo SG-Greffe (2005) D/207656.

- (28) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽¹¹⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag dotyczących przedmiotowej pomocy.
- (29) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron trzecich.
- (30) Pismem z dnia 23 stycznia 2006 r. zarejestrowanym dnia 25 stycznia 2006 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło o trzymiesięczne przedłużenie okresu przyznanego władzom greckim na przedstawienie odpowiedzi na wszczęcie trzeciego postępowania.
- (31) W faksie z dnia 3 lutego 2006 r. Komisja udzieliła żądania przedłużenia terminu.
- (32) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r., którego przyjęcie zarejestrowano dnia 11 maja 2006 r., Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji odpowiedź władz greckich dotyczącą wszczęcia trzeciego postępowania.
- (33) Po ponownym przeanalizowaniu wszystkich przedstawionych podstaw prawnych w faksie z dnia 12 stycznia 2011 r. Komisja wystąpiła do władz greckich o przedstawienie w terminie jednego miesiąca dalszych wyjaśnień dotyczących przedmiotowej pomocy.
- (34) W e-mailu z dnia 7 lutego 2011 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej wystąpiło do Komisji o przedłużenie wyżej wspomnianego terminu o kolejne 40 dni robocze.
- (35) W faksie z dnia 17 lutego 2011 r. Komisja udzieliła przedłużenia terminu o 20 dni robocze.
- (36) W e-mailach z dnia 15 marca 2011 r. i z dnia 29 marca 2011 r. Stałe Przedstawicielstwo Grecji przy Unii Europejskiej przekazało Komisji wyjaśnienia, o których mowa powyżej.

II. OPIS

Pomoc dotycząca prefektur Kastoria i Ewia

- (37) W decyzji ministerialnej nr 69836/B1461 z dnia 30 września 1993 r. przewiduje się zamianę wszystkich (zapadalnych i niezapadalnych) długów, na dzień 30 czerwca 1993 r. wynikających z wszelkiego rodzaju kredytów (na aktywa obrotowe i środki trwałe) w drachmie lub walutach obcych udzielonych przedsiębiorstwom przemysłowym i rzemieślniczemu utworzonym i prowadzącym działalność w prefekturach Kastoria i Ewia, niezależnie od lokalizacji ich zarejestrowanej siedziby głównej, jak również wynikających z gwarancji bankowych w drachmie lub walutach obcych wystawionych w imieniu wspomnianych przedsiębiorstw, na nowy kredyt podlegający spłacie w okresie dziesięciu lat w równych sześciomiesięcznych ratach całkowitych (kapitał plus odsetki) lub w równych sześciomiesięcznych ratach kapitałowych (amortyzacja prosta) z odsetkami naliczanymi co sześć miesięcy według stopy stosowanej do restrukturyzacji w tym czasie (stopa mająca zastosowanie do nowego kredytu to stopa stosowana w odniesieniu do ostatnich dwunastomiesięcznych obligacji skarbowych wyemitowanych przed rozpoczęciem każdego

okresu naliczania odsetek od kredytu, powiększona o dwa punkty procentowe, przy zastosowaniu obniżki w wysokości dziesięciu punktów procentowych w ciągu pierwszych pięciu lat obciążającej rachunek założony zgodnie z ustawą nr 128/75 ⁽¹²⁾.

- (38) Ewentualnie wspomniane wyżej przedsiębiorstwa mogą przez okres pięciu lat korzystać ze zniżki oprocentowania w wysokości dziesięciu punktów procentowych w odniesieniu do swoich niespłaconych długów w drachmie lub walutach obcych na dzień 30 czerwca 1993 r. związanych z inwestycjami w środki trwałe lub aktywa obrotowe.
- (39) Przedsiębiorstwa muszą stać się rentowne po restrukturyzacji (co oznacza, że ich sytuacja była do pewnego stopnia trudna); to kryterium było weryfikowane przez banki.
- (40) W decyzjach ministerialnych nr 2035824/5887 z dnia 1 czerwca 1994 r., 2045909/7431/0025 z dnia 26 sierpnia 1994 r., 2071670/11297 z dnia 9 listopada 1994 r. oraz 72742/B1723 z dnia 8 grudnia 1994 r. dostosowuje się okresy karencji i obniżki oprocentowania związane z nowymi kredytami i zabezpiecza się te ostatnie poprzez gwarancję państwa.

Pomoc dla przedsiębiorstw w prefekturach Florina i Kilkis

- (41) W decyzji ministerialnej nr 66336/B1398 z dnia 14 września 1993 r. przewiduje się te same środki pomocy i warunki, które opisano w motywie 37. Przewiduje się w niej również udzielenie gwarancji państwa na kapitał i odsetki restrukturyzowanego zadłużenia przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych w prefekturach Florina i Kilkis, jak również pokrycie przez państwo zaległych odsetek na dzień 31 grudnia 1992 r. z tytułu kredytów udzielonych na aktywa obrotowe lub inwestycyjne tych przedsiębiorstw, w ramach limitów budżetowych zgodnie z ustawą nr 128/75.
- (42) Decyzja nr 66336/B1398 z dnia 14 września 1993 r. została zmieniona decyzją nr 30755/B1199 z dnia 21 lipca 1994 r., decyzją nr 60029/B1541 z dnia 23 września 1994 r., decyzją nr 72742/B1723 z dnia 8 grudnia 1994 r., decyzją nr 236/B22 z dnia 4 stycznia 1995 r., decyzją nr 8014/B285 z dnia 28 lutego 1995 r., decyzją nr 44678/B1145 z dnia 3 lipca 1995 r., decyzją nr 44446/B1613 z dnia 24 grudnia 1996 r., decyzją nr 40410/B1678 z dnia 9 grudnia 1997 r., decyzją nr 10995/B546 z dnia 24 marca 1999 r., decyzją nr 12169/B736 z dnia 22 marca 2000 r. oraz decyzją nr 35913/B2043 z dnia 24 października 2000 r. Na mocy tych poszczególnych decyzji zmienia się czas trwania kredytów, okresy karencji oraz obniżki stopy procentowej w odniesieniu do nowych kredytów, jak również wydłuża się okres, po którym zapadalne stają się niespłacone raty.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 63 z 16.3.2006, s. 2.

⁽¹²⁾ Rachunek ten, otwarty w Banku Grecji, jest finansowany z opłat nakładanych na kredyty udzielane przez banki komercyjne. Saldem debetowym na rachunku obciążane jest państwo (zgodnie z informacjami udostępnionymi Komisji rachunek od dłuższego czasu wykazuje saldo debetowe i dlatego jest finansowany przez państwo). W sprawie C 57/86, *Grecja przeciwko Komisji*, Rec. 1988, s. 2855, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (obecnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej) uznał, że zarządzanie i transakcje Banku Grecji podlegają bezpośredniej kontroli państwa.

- (43) Przedsiębiorstwa muszą stać się rentowne po restrukturyzacji (co oznacza, że ich sytuacja była do pewnego stopnia trudna); to kryterium było weryfikowane przez banki.
- Pomoc dotycząca prefektur Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez oraz wysp Lesbos, Samos i Chios**
- (44) W decyzji ministerialnej nr 1648/B.22/13.1.1994 przewiduje się, co następuje:
- w przypadku nowych kredytów na aktywa obrotowe udzielanych począwszy od dnia 1 kwietnia 1993 r. przedsiębiorstwom przemysłowym, rzemieślniczym i górniczym, gospodarstwom przemysłowej hodowli zwierząt, firmom hotelarskim oraz firmom żeglugowym, utworzonym w prefekturach Ksanti, Rodopy i Ewros, niezależnie od lokalizacji ich zarejestrowanej siedziby głównej, obniżka oprocentowania w wysokości 10 (dziesięciu) punktów procentowych obciążająca rachunek założony zgodnie z ustawą nr 128/75, do wysokości 20 % obrotów przedsiębiorstwa za poprzedni rok lub 50 % zamówień roku bieżącego, w zakresie odsetek zaksięgowanych od dnia 1 kwietnia 1993 r. do dnia 31 marca 1996 r., z gwarancją państwa do całkowitej kwoty 100 000 000 GRD (293 470 EUR);
  - wszystkie (zapadalne i niezapadalne) długi na dzień 31 grudnia 1993 r. wynikające z kredytów na aktywa obrotowe i środki trwale udzielonych przedsiębiorstwom przemysłowym, rzemieślniczym i górniczym, gospodarstwom przemysłowej hodowli zwierząt, firmom hotelarskim oraz firmom żeglugowym w regionie Thrace zostaną zamienione na nowy kredyt, podlegający spłacie w okresie dziesięciu lat w równych sześciomiesięcznych ratach całkowitych (kapitał plus odsetki), z rachunku założonego zgodnie z ustawą nr 128/75, z gwarancją państwa;
  - ujęcie w restrukturyzowanym zadłużeniu zaległych odsetek należnych w dniu 31 grudnia 1992 r. z tytułu kredytów na aktywa trwale lub obrotowe.
- (45) Przedsiębiorstwa muszą stać się rentowne po restrukturyzacji (co oznacza, że ich sytuacja była do pewnego stopnia trudna); to kryterium było weryfikowane przez banki.
- (46) Decyzję ministerialną nr 1648/B.22/13.1.1994 zmieniono wielokrotnie następującymi decyzjami ministerialnymi: nr 14237/B.664/6.4.1994, 235/B.21/4.1.1995, 44678/B.1145/3.7.1995, 14946/B.566/30.4.1996, 44446/B.1613/24.12.1996, 32576/B.1282/9.10.1997⁽¹³⁾, 11362/B.472/7.4.1997, 40412/B.1677/9.12.1997⁽¹⁴⁾, 42998/B.2026/15.12.1998, 19954/B.957/7.6.1999, 10123/B.507/17.3.1999, 6244/B.270/18.2.2000 oraz 35913/B.2043/24.10.2000⁽¹⁵⁾. Na mocy wszystkich poszczególnych decyzji dostosowuje się parametry techniczne, takie jak obniżki oprocentowania, okresy karencji, czas trwania kredytów oraz okresy, po których zapadalne stają się niespłacone raty.
- (47) W decyzji nr 2003341/683/0025/17.2.94 przyznaje się gwarancję państwa na kredyty na aktywa obrotowe udzielone począwszy od dnia 1 kwietnia 1993 r. przedsiębiorstwom przemysłowym, rzemieślniczym i górniczym, gospodarstwom przemysłowej hodowli zwierząt, firmom hotelarskim oraz firmom żeglugowym, utworzonym w prefekturach Ksanti, Rodopy i Ewros, niezależnie od lokalizacji ich zarejestrowanej siedziby głównej, do całkowitej kwoty 100 000 000 GRD (293 470 EUR) na przedsiębiorstwo, jak również na długi (kapitał i odsetki) wynikające z restrukturyzacji pozostającej do wykonania w dniu 31 grudnia 1993 r. długów wynikających ze starych kredytów udzielonych zgodnie z przepisami wspólnej decyzji nr 1648/G.G.54/B.22/13.1.94.
- (48) Decyzję ministerialną nr 2003341/683/0025/17.2.94 zmieniono wielokrotnie następującymi decyzjami ministerialnymi: nr 2022973/3968/0025/18.5.94, 2043231/6673/0025/11.7.95, 2030175/4446/0025/10.6.1996, 2087184/49/0025/11.7.97, 2016123/2133/0025/6.3.1998, 2090373/11216/0025/1.6.98⁽¹⁶⁾, 2/21857/0025/7.10.1999, 2/14774/0025/31.5.2000, 2/82257/0025/18.12.2000, 2/7555/0025/25.5.2001, 2/61352/0025/31.1.2002 i 2/64046/0025/2003/28.1.2004. Na mocy wszystkich poszczególnych decyzji przyznaje się gwarancję państwa w przypadku zastosowania środków przewidzianych poszczególnymi decyzjami zmieniającymi decyzję ministerialną nr 1648/B.22/13.1.1994 (zob. motywy 46).
- (49) W zakresie wyżej wspomnianej listy, w decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025/18.12.2000 przewiduje się, że aby obowiązywały jej przepisy, przedsiębiorstwa muszą być rentowne w ujęciu całkowitym (a nie po restrukturyzacji, tak jak ma to miejsce w przypadku innych decyzji ministerialnych, o których mowa w niniejszej decyzji), co z góry oznacza brak trudnej sytuacji.
- (50) W decyzji ministerialnej nr 2041901/16.5.1989 przyznaje się obniżkę oprocentowania w wysokości trzech punktów procentowych, która obciąża wspólny rachunek założony zgodnie z ustawą nr 128/75, od niespłaconych sald z tytułu kredytów na aktywa obrotowe udzielonych począwszy od dnia 1 kwietnia 1989 r. przedsiębiorstwom handlowym i rzemieślniczym mającym zarejestrowaną siedzibę główną w prefekturach Ewros, Lesbos, Samos, Chios i Dodekanez.
- (51) W decyzji nr 2078809/10.10.89 przyznaje się obniżkę oprocentowania w wysokości trzech punktów procentowych, która obciąża wspólny rachunek założony zgodnie z ustawą nr 128/75, od niespłaconych sald z tytułu kredytów na aktywa obrotowe udzielonych począwszy od 1 kwietnia 1989 r. przedsiębiorstwom handlowym i rzemieślniczym mającym zarejestrowaną siedzibę główną w prefekturach Rodopy, Ksanti i Samos.
- (52) Na mocy decyzji ministerialnych nr 9034/B.289/10.2.2003 i 37497/B.1232/2.6.2003 poszerza się przepisy decyzji, o których mowa w pkt 50 i 51, określając zakres i niektóre parametry techniczne związane z przewidzianymi obniżkami oprocentowania.

⁽¹³⁾ Zmieniona decyzją nr 43407/B.2428/19.12.2000, zmienioną z kolei decyzją nr 33951/B.1498/10.10.2001, zmienioną z kolei decyzją nr 75113/B.2455/11.11.2003.

⁽¹⁴⁾ Zmieniona decyzją nr 44247/B.2108/23.12.1998,

⁽¹⁵⁾ Zmieniona decyzją nr 42567/B.1770/4.12.2001.

⁽¹⁶⁾ Zmieniona z kolei decyzją nr 2/42929/0025/7.10.1999.

III. POWODY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

(53) W odniesieniu do przedmiotowych programów pomocy Komisja ma wątpliwości nie tylko co do nieobecności pomocy państwa, ale również co do zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy, która w opinii Komisji faktycznie istnieje.

a) Uzasadnienie wszczęcia pierwszego postępowania

(54) Pierwsze postępowanie wszczęto z następujących powodów:

a) gdy władze greckie wezwano do przedstawienia wyjaśnień dotyczących przedmiotowej pomocy, stwierdziły one, że decyzje ministerialne stanowiące podstawę prawną środków pomocy nie zostały zgłoszone, ponieważ władze greckie uznały, że wdrażana przez nie pomoc nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE; władze greckie stwierdziły również, że choć nie mają wiedzy na temat dokładnej liczby beneficjentów, kwoty przedmiotowych środków pomocy najprawdopodobniej podlegały zasadzie *de minimis*;

b) ponieważ w czasie przyznawania środków pomocy zasada *de minimis* nie miała zastosowania w sektorze rolnym, a decyzje stanowiące podstawę prawną przedmiotowych środków pomocy miały na celu pomoc przedsiębiorstwom mającym problemy z płynnością, Komisja uznała, że pomoc taką należy rozpatrywać w świetle różnych przepisów mających zastosowanie do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, począwszy od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

c) ponadto w odniesieniu do sektora rolnego dostępne informacje nie pozwalały ustalić tego, czy gwarancja państwa została przyznana zgodnie z różnymi przepisami mającymi zastosowanie do pomocy państwa w formie gwarancji począwszy od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji;

d) w sektorze przemysłowym i sektorze rzemieślniczym zasada *de minimis* miała oczywiście zastosowanie, ale ponieważ władze greckie nie znały liczby beneficjentów środków wprowadzonych na mocy tych decyzji ministerialnych, a pułapy pomocy są obliczane dla okresów trzyletnich, a nie dla jednorazowego środka, nie można było stwierdzić, czy pomoc przewidziana na mocy przedmiotowych decyzji mogła faktycznie podlegać zasadzie *de minimis*; w tym kontekście środki pomocy również musiały być przeanalizowane na podstawie przepisów dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, które miały zastosowanie od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

e) w odniesieniu do tych sektorów dostępne informacje nie pozwalały ustalić, czy gwarancja państwa została przyznana zgodnie z różnymi przepisami mającymi zastosowanie do pomocy państwa w formie gwarancji, obowiązującymi od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji.

b) Uzasadnienie wszczęcia drugiego postępowania

(55) Drugie postępowanie wszczęto z następujących powodów:

a) gdy władze greckie wezwano do przedstawienia wyjaśnień dotyczących przedmiotowej pomocy, stwierdziły one, że choć nie miały wiedzy na temat dokładnej liczby beneficjentów, kwoty przedmiotowej pomocy najprawdopodobniej podlegały zasadzie *de minimis*; jednak, abstrahując od faktu, że zasada *de minimis* nie miała zastosowania do sektora rolnego do dnia 1 stycznia 2005 r., Komisja nie posiadała żadnych danych, które pozwalałyby ustalić stopień, w jakim kwoty otrzymane przez przedsiębiorstwa rolne w ramach stosowania decyzji ministerialnej nr 66336/B.1398 mogły podlegać rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1860/2004 z dnia 6 października 2004 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* dla sektora rolnego i sektora rybołówstwa⁽¹⁷⁾, które wprowadzało zasadę *de minimis* w sektorze rolnym;

b) biorąc pod uwagę fakt, że decyzje te miały na celu pomoc zagrożonym przedsiębiorstwom, pomoc należało rozpatrywać w świetle różnych przepisów mających zastosowanie do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji, tj. od dnia 21 września 1993 r.; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

c) ponadto w odniesieniu do sektora rolnego dostępne informacje nie pozwalały ustalić, czy gwarancja państwa została przyznana zgodnie z różnymi przepisami mającymi zastosowanie do pomocy państwa w formie gwarancji od dnia 21 września 1993 r.;

d) w sektorze przemysłowym i sektorze rzemieślniczym zasada *de minimis* miała oczywiście zastosowanie, ale ponieważ władze greckie nie znały liczby beneficjentów środków wprowadzonych na mocy tych decyzji, a pułapy pomocy są obliczane dla okresu trzyletniego, a nie dla jednorazowego środka, nie można było stwierdzić, czy pomoc przewidziana na mocy przedmiotowych decyzji mogła faktycznie podlegać zasadzie *de minimis*; w tym kontekście środki pomocy również musiały być przeanalizowane na podstawie przepisów dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, które miały zastosowanie od dnia 21 września 1993 r.; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

e) w odniesieniu do tych sektorów dostępne informacje nie pozwalały ustalić tego, czy gwarancja państwa została przyznana zgodnie z różnymi przepisami mającymi zastosowanie do pomocy państwa w formie gwarancji obowiązującymi od dnia 21 września 1993 r.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 325 z 28.10.2004, s. 4. Rozporządzenie (WE) nr 1860/2004 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 dnia 1 stycznia 2008 r.

c) **Uzasadnienie wszczęcia trzeciego postępowania**

(56) Trzecie postępowanie wszczęto z następujących powodów:

a) podobnie jak w przypadku wszczęcia pierwszego i drugiego postępowania władze greckie wskazały w przekazanych informacjach, że przedmiotowe kwoty najprawdopodobniej podlegały zasadzie *de minimis*; jednak, abstrahując od faktu, że zasada *de minimis* nie miała zastosowania do sektora rolnego do dnia 1 stycznia 2005 r., Komisja nie posiadała żadnych danych, które pozwalałyby ustalić stopień, w jakim kwoty otrzymane przez przedsiębiorstwa rolne w ramach stosowania decyzji stanowiących podstawę prawną przedmiotowego programu pomocy mogły podlegać rozporządzeniu (WE) nr 1860/2004;

b) biorąc pod uwagę fakt, że te decyzje ministerialne miały na celu pomoc zagrożonym przedsiębiorstwom, pomoc należało rozpatrywać w świetle różnych przepisów mających zastosowanie do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

c) w sektorze przemysłowym, hotelarskim i rzemieślniczym zasada *de minimis* miała oczywiście zastosowanie, ale ponieważ władze greckie nie wskazały liczby beneficjentów pomocy, a pułapy pomocy w ramach zasady *de minimis* są obliczane dla okresu trzyletniego, a nie dla jednorazowego środka, nie można było stwierdzić, czy pomoc przewidziana na mocy przedmiotowych decyzji mogła faktycznie podlegać zasadzie *de minimis*; w tym kontekście środki pomocy również musiały być przeanalizowane na podstawie przepisów dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, które miały zastosowanie od wejścia w życie pierwszej ze wspomnianych decyzji; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

d) w sektorze węglowym i żeglugowym zasada *de minimis* miała zastosowanie dopiero od czasu wejścia w życie rozporządzenia Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis*⁽¹⁸⁾; jednak z powodów podanych w lit. c) środki pomocy należało również przeanalizować na podstawie różnych przepisów mających zastosowanie do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw od wejścia w życie pierwszej z powyższych decyzji; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

e) w sektorze transportu morskiego zasada *de minimis* nie miała zastosowania, dlatego też środki pomocy należało przeanalizować na podstawie przepisów mających zastosowanie od czasu wejścia w życie pierwszej z powyższych decyzji w odniesieniu do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw; dostępne informacje nie pozwalały jednak ustalić, w jakim stopniu przepisy te były przestrzegane;

f) w przypadku żadnego z powyższych sektorów dostępne informacje nie pozwalały ustalić, czy pomoc państwa jest przyznawana zgodnie z różnymi przepisami mającymi zastosowanie od czasu, gdy pierwsza z powyższych decyzji weszła w życie w odniesieniu do pomocy państwa w formie gwarancji;

g) w decyzji nr 2041901/16.5.1989 i decyzjach, o których mowa w motywach 51 i 52 powyżej, przewidziano pomoc w prefekturach innych niż Rodopy, Ewros i Ksanti, i nie można było ustalić, czy system pomocy wdrożony na ich podstawie jest rozszerzeniem systemu stosowanego w powyższych trzech prefekturach czy był osobnym systemem; jakkolwiek by było, nie można było ustalić na podstawie dostępnych informacji, czy przepisy dotyczące pomocy państwa (przepisy dotyczące pomocy regionalnej lub zasady *de minimis*) były przestrzegane;

h) jeżeli decyzje ministerialne, o których mowa w lit. g), stanowiły rozszerzenie systemu pomocy stosowanego w prefekturach Rodopy, Ksanti i Ewros, nie było możliwe ustalenie, czy planowane środki pomocy mogły podlegać zasadzie *de minimis* lub czy mogły być uznane za zgodne z przepisami regulującymi przyznawanie pomocy na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw;

i) jeżeli decyzje ministerialne, o których mowa w lit. g), stanowiły niezależny system pomocy, konieczne było, wobec braku szczegółowych danych w tym względzie w ramach decyzji, przeanalizowanie zgodności jego stosowania do przedsiębiorstw w dobrym stanie i przedsiębiorstw zagrożonych; analiza przyniosła następujące wnioski:

(i) w przypadku przedsiębiorstw zagrożonych nie było możliwe ustalenie, czy planowane środki pomocy mogły podlegać zasadzie *de minimis* lub być uznawane za zgodne z przepisami regulującymi przyznawanie pomocy na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw;

(ii) w przypadku przedsiębiorstw w dobrym stanie nie było możliwe ustalenie, czy kapitał obrotowy utworzony dzięki kredytowi i przyznanej obniżce oprocentowania służył finansowaniu kwalifikujących się inwestycji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy regionalnej.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 10 z 13.1.2001, s. 30.

IV. UWAGI WŁADZ GRECKICH DOTYCZĄCE WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA

a) Uwagi władz greckich dotyczące wszczęcia pierwszego postępowania

- (57) W piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. władze greckie złożyły następujące oświadczenia:
- konsolidacja kredytów jest instrumentem administracyjnym, który nie generuje wysokich kosztów dla władz publicznych;
  - naliczanie odsetek w okresach sześciomiesięcznych zostało już utrzymane w mocy w orzecznictwie krajowego Sądu Najwyższego, który orzekł, że naliczanie kwartalne jest nielegalne i niewłaściwe oraz powoduje nadmierne obciążenie dłużników;
  - udzielenia gwarancji państwa nie można uznać za pomoc, gdyż jej wykorzystanie jest uzależnione od szczególnie rygorystycznych środków nałożonych na dłużnika głównego;
  - w okresie odniesienia stopy procentowe w Grecji były o wiele wyższe niż średnie stopy w pozostałej części UE i takie pozostały pomimo obniżek; nie było zatem żadnego zakłócenia konkurencji, tym bardziej że przedsiębiorstwa beneficjenci musiały być rentowne; ponadto obniżki były finansowane ze specjalnego rachunku, oddzielnego od budżetu państwa;
  - przyznania okresów karencji nie można uznać za środek pomocy, zważywszy, że dług i odsetki pozostają; stanowi ono jedynie restrukturyzację spłaty w czasie, uzasadnioną sytuacją gospodarczą;
  - decyzja ministerialna nr 72742/B1723 (zob. motyw 42 powyżej) nie spowodowała jakichkolwiek dodatkowych kosztów względem tych wprowadzonych pierwotną decyzją, która stanowi podstawę przedmiotowego programu;
  - zwolnienia zabezpieczeń na mocy decyzji ministerialnej nr 2071670/11297 nie można uznać za środek pomocy w odniesieniu do przedsiębiorstw, gdyż są one dostosowane do poziomu restrukturyzowanych kredytów; ponadto gwarancja przyznana przez państwo greckie nie pokrywa wszystkich rodzajów obciążeń nakładanych przez banki na kredytodawców;
  - decyzja ministerialna nr 69836/B1451 oraz jej zmiany dotyczyły ogólnie przedsiębiorstw przetwórczych, a nie odnosiły się szczegółowo do przedsiębiorstw przetwórczych w sektorze rolnym, które były ujęte w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 866/90 z dnia 29 marca 1990 r. dotyczącym poprawy warunków przetwarzania i obrotu produktami rolnymi⁽¹⁹⁾, rozporządzeniu (WE) nr 951/97 z dnia 20 maja 1997 r. dotyczącym poprawy warunków przetwarzania i obrotu produktami rolnymi⁽²⁰⁾ oraz rozporządzeniu (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR)⁽²¹⁾; rozporządzenia

te zastosowano poprzez wdrożenie programów operacyjnych w ramach drugich i trzecich wspólnotowych ram wsparcia; przedsiębiorstwa, które dokonały inwestycji i otrzymały pomoc na ten cel z Ministerstwa Rozwoju Obszarów Wiejskich i Gospodarki Żywnościowej, nie kwalifikowały się do restrukturyzacji długów, gdyż nie było to przewidziane; nie zastosowano również zasady *de minimis*, gdyż aby otrzymać dotację, podmioty musiały wykonać pracę i ponieść koszty;

- odniesienie do zasady *de minimis* służyło wyłącznie zilustrowaniu tego, iż większość przyznanych środków pomocy była poniżej pułapu *de minimis*, bez szczegółowego odniesienia do sektora rolnego;
- kryterium „rentowności po restrukturyzacji” nie ma wpływu na całkowitą ocenę rentowności przedsiębiorstwa przygotowaną przez podmiot kredytowy, gdyż kwalifikowalność do restrukturyzacji określa się bezpośrednio po analizie rentowności;
- restrukturyzacja dotyczyła starych kredytów i nie stanowiła finansowania nowych inwestycji;
- w odniesieniu do całkowitej wartości ekwiwalentu dotacji na restrukturyzację, zdecydowana większość środków pomocy stanowiła niewielkie kwoty, wszystkie obszary, dla których środki były przeznaczone (Kastoria i Ewia), były obszarami o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rozumieniu dyrektywy Rady 75/268/EWG z dnia 28 kwietnia 1975 r. w sprawie gospodarki rolnej na terenach górskich i wyżynnych na niektórych obszarach o mniej korzystnych warunkach gospodarowania⁽²²⁾, a państwo jako całość mieści się w ramach celu 1;
- stopa procentowa stosowana do nowych kredytów wyniosła tyle, ile stopa zastosowana do ostatniej emisji greckich obligacji skarbowych; obniżka nie dotyczy całego okresu trwania restrukturyzowanego kredytu, lecz jedynie pierwszych krytycznych lat; różnica między stopami nie była bardzo duża (1 do 2 punktów);
- program istniał od dnia 30 czerwca 1993 r. do dnia 30 czerwca 2003 r.

b) Uwagi władz greckich dotyczące wszczęcia drugiego postępowania

- (58) Pismem z dnia 18 sierpnia 2005 r. władze greckie przedstawiły następujące argumenty, z których większość została już przytoczona w odpowiedzi władz greckich na wszczęcie pierwszego postępowania (zob. motywy poprzedni):
- konsolidacja kredytów jest instrumentem administracyjnym, który nie generuje wysokich kosztów dla władz publicznych (władze dodają tu, że zamiarem tego instrumentu nie jest selektywne udzielanie pomocy);
  - naliczanie odsetek w okresach sześciomiesięcznych zostało już utrzymane w mocy w orzecznictwie krajowego Sądu Najwyższego, który orzekł, że naliczanie kwartalne jest nielegalne i niewłaściwe oraz powoduje nadmierne obciążenie dłużników;

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 91 z 6.4.1990, s. 1.

⁽²⁰⁾ Dz.U. L 142 z 2.6.1997, s. 22.

⁽²¹⁾ Dz.U. L 160 z 26.6.1999, s. 80.

⁽²²⁾ Dz.U. L 128 z 19.5.1975, s. 1.

- c) w okresie odniesienia, stopy procentowe w Grecji były o wiele wyższe niż w pozostałej części Unii i takie pozostały pomimo zastosowanych obniżek;
- d) udzielenia gwarancji państwa nie można uznać za pomoc, gdyż nawet w przypadku jej zastosowania jest ona uzależniona od szczególnie rygorystycznych środków nałożonych na dłużnika głównego;
- e) zaległe odsetki oraz obniżki stopy procentowej były finansowane ze specjalnego rachunku (założonego zgodnie z ustawą nr 128/75), oddzielonego od budżetu państwa;
- f) przyznania okresów karencji nie można uznać za środek pomocy, zważywszy, że długi i odsetki pozostają: stanowi ono jedynie restrukturyzację spłaty w czasie, uzasadnioną sytuacją gospodarczą;
- g) przepisy decyzji ministerialnej 66336/B.1398/1993 i jej zmiany przewidywały możliwość udzielenia pomocy przedsiębiorstwom mającym siedzibę w prefekturach Florina i Kilkis bez ponoszenia wysokich kosztów przez władze publiczne oraz pod warunkiem uznania przedmiotowych przedsiębiorstw za rentowne; nie zakłócały one zatem konkurencji w myśl art. 87 Traktatu WE; ponadto należy przypomnieć, że prefektury Florina i Kilkis graniczą z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii oraz że w okresie odniesienia (w latach dziewięćdziesiątych XX wieku) poniosły ogromne straty w wyniku wojny i niestabilnej sytuacji w regionie;
- h) wreszcie wspomniana wyżej decyzja odnosi się do przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych; zdaniem władz greckich przepisy tej decyzji nie dotyczą żadnych przedsiębiorstw rolnych.
- c) Uwagi władz greckich dotyczące wszczęcia trzeciego postępowania**
- (59) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r. władze greckie przedstawiły następujące argumenty:
- a) prefektury, których dotyczyły przedmiotowe decyzje, znajdowały się w trudnej sytuacji gospodarczej charakteryzującej się niskim poziomem aktywności gospodarczej oraz wyższą stopą bezrobocia niż w pozostałej części kraju; sytuację jeszcze bardziej pogarszała wojna w państwach sąsiednich (na przykład w Kosowie); dlatego też konkurencja nie mogła być zakłócona, a środki pomocy przyznane w postaci restrukturyzacji i obniżenia długów mogły zatem być użyte w ramach odstępstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu WE;
- b) środki pomocy skupiały się na rozwiązywaniu problemów, takich jak brak dynamiki rynków lokalnych, kurczenie się rynku pracy oraz spadający popyt, jak również długoterminowy rozwój gospodarczy;
- c) w odniesieniu do argumentu Komisji, iż warunki wspólnotowej wymiany handlowej mogą być zakłócone, zważywszy na wysoki poziom konkurencji w sektorze rolnym, jedynie decyzja 1648/B22/13.1.1994, spośród wszystkich przeanalizowanych decyzji, dotyczy przedsiębiorstw przemysłowej hodowli zwierząt; ponadto w latach 1995–2004 produkcja mięsa w prefekturach Ewros, Rodopy i Ksanti stanowiła jedynie niewielką część produkcji rolnej w przedmiotowych prefekturach i, chociaż produkt krajowy brutto (PKB) tych prefektur wzrastał w tym okresie (zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na mieszkańca), jego poziom znajdował się znacznie poniżej średniej krajowej;
- d) w decyzjach ministerialnych nr 2041901/16.5.1989 i 2078809/1989, w których przewiduje się obniżki oprocentowania z tytułu kredytów na aktywa obrotowe dla przedsiębiorstw w prefekturach Lesbos, Samos, Chios i Dodekanez, znajduje się również zastrzeżenie, że przedsiębiorstwa muszą być rentowne przed i po restrukturyzacji swoich długów;
- e) właściwe organy w Grecji wezwano do zebrania danych na temat beneficjentów oraz faktycznie przyznanej pomocy, jednak stwierdziły one, że nie są w stanie tego zrobić;
- f) obniżki stopy procentowej są finansowane z rachunku założonego zgodnie z ustawą nr 128/75, który nie stanowi zasobów państwowych, gdyż jest rachunkiem przeznaczonym przede wszystkim do redystrybucji środków.
- d) Pisma władz greckich z dnia 15 i 29 marca 2011 r.**
- (60) W pismach z dnia 15 i 29 marca 2011 r. władze greckie przede wszystkim podały terminy wygaśnięcia pierwotnych decyzji ministerialnych dotyczących przedmiotowych programów. Terminy te są następujące:
- a) 30 czerwca 2003 r. w przypadku decyzji nr 69836/B1461 (prefektury Kastoria i Ewia);
- b) 30 czerwca 2000 r. w przypadku decyzji nr 66336/B/398/14-9-1993 (prefektury Florina i Kilkis);
- c) 31 grudnia 2005 r. w przypadku decyzji nr 1648/B.22/13.1.94 (prefektury Ksanti, Rodopy i Ewros);
- d) 31 grudnia 2004 r. w przypadku decyzji nr 2041901/16-5-1989 (prefektury Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez; wyspy Lesbos, Samos i Chios).
- (61) Władze greckie następnie wskazały, że kryterium dotyczące rentowności przedsiębiorstw po restrukturyzacji nie jest jedynym analizowanym czynnikiem; dokonano raczej ogólnej oceny rentowności przedsiębiorstw przed i po restrukturyzacji.
- (62) Pisma zawierają również tabele wskazujące ekwiwalent dotacji przedmiotowych środków pomocy otrzymanej przez każde przedsiębiorstwo beneficjenta celem zilustrowania odsetka przedsiębiorstw, w przypadku których środki pomocy mogły się mieścić w ramach programu *de minimis*. Władze greckie zwracają jednak uwagę, że w odniesieniu do środków pomocy przyznanych na

mocy decyzji ministerialnych 2041901/16-5-1989 (prefektury Ksanti, Rodopy i Ewros, Samos, Lesbos, Chios i Dodekanez) oraz 1648/B.22/13.1.94 (Ksanti, Rodopy i Ewros) dostępne dane odnoszą się jedynie do lat 2004–2007. Dane podane dla środków pomocy przyznanych na mocy decyzji ministerialnej nr 69836/B1461 (prefektury Kastoria i Ewia) odnoszą się do lat 1993–1998, a dla środków przyznanych na mocy decyzji ministerialnej nr 66336/B/398/14-9-1993 (prefektury Florina i Kilkis) odnoszą się do lat 1993–2001. O dane te zwrócono się do instytucji kredytowych, z których niektóre nie udzieliły odpowiedzi. Władze greckie uważają jednak, że zebrane dane są zbliżone do całkowitej kwoty przyznanej pomocy, gdyż banki, które udzieliły odpowiedzi, są głównymi wierzycielami przedmiotowych prefektur. Zdaniem władz greckich analiza danych pokazuje, że przedmiotowa pomoc znajduje się poniżej pułapu pomocy *de minimis* w 73,55 %–99,46 % przypadków, w zależności od rozpatrywanego trzyletniego okresu i rozpatrywanej decyzji.

- (63) Wreszcie władze greckie twierdzą, że przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych nie kwalifikowały się do pomocy oraz że określenie „przedsiębiorstwa górnicze” w rzeczywistości oznacza przedsiębiorstwa zajmujące się wydobyciem marmuru i kamienia.

V. OCENA ŚRODKÓW

V.I. OBECNOŚĆ POMOCY

- (64) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu wszelka pomoc przyznana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W ujęciu bezwzględnym przedmiotowe środki pomocy odpowiadają powyższej definicji w tym sensie, że są one przyznawane przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych, są przeznaczone dla określonych przedsiębiorstw (przedsiębiorstw w sektorach rolnym, rzemieślniczym, przemysłowym, hotelarskim, wydobywczym – zob. motyw 63 – oraz żeglugowym w wyżej wspomnianych prefekturach) oraz sprzyjają tym przedsiębiorstwom poprzez takie środki, jak restrukturyzacja kredytów, zmniejszenie wielkości rat poprzez wydłużenie okresu spłaty, obniżki stóp procentowych i udzielanie gwarancji, oraz mogą mieć wpływ na wymianę handlową⁽²³⁾ i zakłócać konkurencję⁽²⁴⁾.

⁽²³⁾ Jakikolwiek środek pomocy przynoszący korzyść przedsiębiorstwu z sektora otwartego na wymianę handlową (jakim jest na przykład sektor rolny lub sektor przemysłowy) lub mogącego przyciągać konsumentów z innych państw członkowskich (jakim jest na przykład sektor hotelarski) ma wpływ na przepływy handlowe. W sektorze rolnym udział Grecji w wewnątrzspółnotowej wymianie handlowej wynosił: 13,684 mld EUR w przypadku przywozu oraz 19,31 mld EUR w przypadku wywozu.

⁽²⁴⁾ Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do wykazania zakłócenia konkurencji wystarczy sam fakt, że poprawia się pozycja konkurencyjna przedsiębiorstwa poprzez udzielenie mu korzyści, której nie mogłoby ono uzyskać w normalnych warunkach rynkowych i której nie uzyskują inne konkurujące przedsiębiorstwa (sprawa 730/79, *Philip Morris przeciwko Komisji*, Rec. 1980, s. 2671, specjalne wydanie greckie 1980/III, s. 13).

- (65) Władze greckie chciały wykazać, że przedmiotowe środki pomocy mogły podlegać programowi *de minimis* i dlatego nie stanowiły pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Jednak, abstrahując od faktu, że zasada *de minimis* nie miała zastosowania we wszystkich rozpatrywanych sektorach w okresie obowiązywania decyzji ministerialnych stanowiących podstawę prawną przedmiotowych programów pomocy (to był w istocie jeden z powodów wszczęcia przedmiotowych postępowań), dane są niekompletne, co potwierdziły same władze greckie (zob. motyw 62). Co więcej, kwoty pomocy w ramach zasady *de minimis* różniły się między sektorami (nie są one jednakowe w sektorze przemysłowym i sektorze rolnym), a przekazane tabele wskazują, że władze greckie nie miały wystarczającej wiedzy o tej różnicy. Wreszcie Komisja zwraca uwagę, że pomimo twierdzeń władz greckich, że przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją, przetwarzaniem i wprowadzaniem na obrotu produktów rolnych nie kwalifikowały się do otrzymania przedmiotowych środków pomocy, wyżej wspomniane tabele w wyraźny sposób pokazują, że niektóre przedsiębiorstwa z tych sektorów w rzeczywistości otrzymały pomoc uznawaną za podlegającą programowi *de minimis*, nawet pomimo tego, że wyraźnie przekraczały dopuszczalny pułap.

- (66) Komisja przypomina, że uznaje się, że wszelka pomoc indywidualna przyznana w ramach programu pomocy, która w momencie przyznania spełniała warunki określone w obowiązującym rozporządzeniu *de minimis*, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.

- (67) Gdy władze greckie po raz pierwszy przyznały przedmiotowe środki pomocy w sektorze rolnym, nie istniały żadne unijne przepisy dotyczące pomocy w ramach zasady *de minimis*.

- (68) Pierwsze przyjęte przepisy w tym względzie były ujęte w rozporządzeniu (WE) nr 1860/2004⁽²⁵⁾.

- (69) Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1860/2004, które odnosi się do podstawowej produkcji rolnej oraz do przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, pomoc nieprzekraczająca pułapu 3 000 EUR w przeliczeniu na beneficjenta w okresie trzech lat nie ma wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi, nie zakłóca ani nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega art. 107 ust. 1 Traktatu.

- (70) Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 1860/2004, rozporządzenie to stosuje się do pomocy przyznanej przed jego wejściem w życie, jeżeli spełnia ona warunki określone w art. 1 i 3 tego rozporządzenia.

- (71) Dnia 1 stycznia 2008 r. rozporządzenie (WE) nr 1860/2004 zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do

⁽²⁵⁾ Zob. przypis 17.

- pomocy *de minimis* w sektorze produkcji rolnej⁽²⁶⁾, w którym podnosi się kwotę pomocy *de minimis* do 7 500 EUR w przeliczeniu na beneficjenta w okresie trzech lat budżetowych, niezależnie od formy pomocy ani od założonego celu, w granicach maksymalnej kwoty przypadającej na państwo członkowskie odpowiadającej 0,75 % produkcji rocznej.
- (72) W art. 6 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1535/2007 przewiduje się, że „niniejsze rozporządzenie stosuje się do pomocy przyznanej przed dniem 1 stycznia 2008 r. przedsiębiorstwom sektora produkcji rolnej, pod warunkiem że spełnia ona warunki ustanowione w art. 1–4, z wyjątkiem wymogu wyraźnego odesłania do niniejszego rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 akapit pierwszy”. Rozporządzenie to stosuje się jednak tylko do podstawowej produkcji rolnej.
- (73) Jeżeli chodzi o przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, zasada *de minimis* mająca zastosowanie ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2007 r. jest określona w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*⁽²⁷⁾.
- (74) W art. 2 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1998/2006 ustala się, że do kwoty 200 000 EUR w przeliczeniu na beneficjenta w okresie trzech lat budżetowych pomoc nie ma wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi, nie zakłóca ani nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (75) W art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1998/2006 przewiduje się, że „niniejsze rozporządzenie stosuje się do pomocy przyznanej przed jego wejściem w życie podmiotom gospodarczym działającym w sektorze transportu oraz podmiotom gospodarczym prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, jeżeli pomoc taka spełnia wszystkie warunki określone w art. 1 i art. 2 ...”.
- (76) W konsekwencji Komisja nie uznaje za pomoc państwa pomocy przyznanej na mocy przeanalizowanych decyzji ministerialnych, jeżeli pomoc ta nie przekracza następujących poziomów w przeliczeniu na beneficjenta:
- a) w przypadku podstawowej produkcji rolnej: 3 000 EUR na okres trzech lat, jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1860/2004, lub 7 500 EUR na okres trzech lat budżetowych, jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1535/2007;
- b) w przypadku przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych: 3 000 EUR na okres trzech lat, jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1860/2004, lub 200 000 EUR na okres trzech lat budżetowych, jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1998/2006.
- (77) Komisja przypomina jednak, że przedsiębiorstwa zagrożone nie kwalifikują się w odniesieniu do przepisów rozporządzeń (WE) nr 1998/2006 i (WE) nr 1535/2007.
- (78) W sektorach innych niż sektor rolny (oznacza to w tym przypadku inne sektory wymienione w tej decyzji, z wyjątkiem sektora żeglugowego, które zostaną omówione w motywach 80 i 81 poniżej⁽²⁸⁾), zasada *de minimis* określona w komunikacie Komisji z dnia 20 maja 1992 r. – Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw⁽²⁹⁾ (zwane dalej „wytycznymi z 1992 r.”), miała zastosowanie w czasie, gdy przyznawane były przedmiotowe środki pomocy. W komunikacie przewidziano, że „jednorazowe płatności pomocy nieprzekraczające 50 000 ECU na określony rodzaj wydatków oraz programy, w ramach których kwota pomocy, którą otrzymać może dane przedsiębiorstwo na określony rodzaj wydatków w okresie trzech lat, jest ograniczona do tej kwoty, nie muszą być zgłaszane na mocy art. 93 ust. 3 [Traktatu WE]⁽³⁰⁾, o ile przyznanie pomocy lub program zawierają wyraźny warunek przewidujący, że dodatkowa pomoc przyznana temu samemu przedsiębiorstwu na ten sam rodzaj wydatków z innych źródeł finansowania lub w ramach innych programów nie może doprowadzić do tego, aby całkowita kwota pomocy, którą otrzymuje przedsiębiorstwo, osiągnęła poziom wyższy niż 50 000 ECU”. Zasada ta została następnie zmieniona w komunikacie Komisji z 1996 r. w sprawie pomocy państwa udzielanej na zasadzie *de minimis*⁽³¹⁾ (zwanym dalej „komunikatem z 1996 r.”), w którym ustalono kwotę pomocy *de minimis* na 100 000 ECU za ten sam okres, a następnie w rozporządzeniu (WE) nr 69/2001, w którym ustalono tę kwotę na 100 000 EUR za ten sam okres.
- (79) Ze względu na terminy wygaśnięcia analizowanych programów (z których ostatni przypadał na dzień 31 grudnia 2005 r.) oraz niestosowanie przepisów z mocą wsteczną w odniesieniu do sektorów wymienionych w motywie 78 Komisja nie uznaje za pomoc państwa pomocy przyznanej na mocy analizowanych decyzji, która nie przekracza poniższych kwot w przeliczeniu na beneficjenta:
- a) 50 000 ECU na okres trzech lat między dniem 19 sierpnia 1992 r. a dniem 5 marca 1996 r., jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z przepisami wytycznych z 1992 r.;
- b) 100 000 ECU/EUR na okres trzech lat między dniem 6 marca 1996 r. a dniem 1 lutego 2001 r., jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna ze stosownymi przepisami komunikatu z 1996 r.;

⁽²⁶⁾ Dz.U. L 337 z 21.12.2007, s. 35.

⁽²⁷⁾ Dz.U. L 379 z 28.12.2006, s. 5.

⁽²⁸⁾ Sektor transportu morskiego nie podlega w tym przypadku zasadzie *de minimis*, ponieważ sektor ten jest wyłączony spod wszelkich aktów regulujących pomoc *de minimis*, z wyjątkiem rozporządzenia (WE) nr 1998/2006, ale rozporządzenie to nie ma zastosowania do zagrożonych przedsiębiorstw.

⁽²⁹⁾ Dz.U. C 213 z 19.8.1992, s. 2.

⁽³⁰⁾ Obecnie art. 108 ust. 3 Traktatu.

⁽³¹⁾ Dz.U. C 68 z 6.3.1996, s. 9.

- c) 100 000 EUR na okres trzech lat między dniem 2 lutego 2001 r. a dniem 31 grudnia 2005 r., jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna ze stosownymi przepisami rozporządzenia (WE) nr 69/2001.
- (80) Wreszcie w przypadku sektora stocznioowego zasada *de minimis* ma zastosowanie dopiero od wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 69/2001.
- (81) W konsekwencji Komisja nie uzna za pomoc państwa pomocy przyznanej na mocy analizowanych decyzji ministerialnych, która nie przekracza kwoty 100 000 EUR w przeliczeniu na beneficjenta i na okres trzech lat w okresie od dnia 2 lutego 2001 r. do dnia 30 czerwca 2007 r., jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna ze stosownymi przepisami rozporządzenia (WE) nr 69/2001.
- (82) Komisja nie może przyjąć pozostałych argumentów wysuwanych przez władze greckie na uzasadnienie nieobecności pomocy państwa z następujących powodów, ważnych w odniesieniu do wszystkich kwestii, w przypadku których argumenty te były przytaczane:
- a) twierdząc, że konsolidacja długów nie skutkuje wysokimi kosztami dla władz publicznych (zob. w szczególności motyw 57 lit. a) i motyw 58 lit. a)), władze greckie przyznają, że operacja ta wiąże się z ponoszeniem kosztów przez państwo lub, innymi słowy, przy użyciu zasobów państwowych;
- b) do czasu wejścia w życie obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji ⁽³²⁾ (zwanego dalej „obwieszczeniem z 2000 r.”), uznawano, że wszystkie gwarancje zawierają element pomocy państwa (zob. motyw 105 lit. a)); w obwieszczeniu z 2000 r. stwierdza się, że gwarancję można uznać za niestanowiącą pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, w przypadku gdy beneficjenci nie są kredytobiorcami w trudnej sytuacji finansowej i gdy byłoby zasadniczo w stanie uzyskać kredyt na warunkach rynkowych na rynku finansowym bez jakiegokolwiek interwencji państwa, gwarancja powiązana jest z konkretną transakcją rynkową, opiewa na określoną kwotę maksymalną, nie pokrywa więcej niż 80 % niespłaconego kredytu lub innego zobowiązania finansowego (oprócz obligacji i podobnych instrumentów) i nie jest gwarancją typu otwartego, warunki programu są oparte na realistycznej ocenie ryzyka, tak aby składki płacone przez przedsiębiorstwa beneficjentów zapewniały, że program jest pod każdym względem samofinansujący, program przewiduje zasady przyznawania przyszłych gwarancji i przegład całościowego finansowania programu co najmniej raz w roku, a składki pokrywają zarówno normalne ryzyko związane z przyznaniem gwarancji, jak i koszty administracyjne programu, włączając w to, w przypadku gdy państwo zapewnia kapitał początkowy na rozruch programu, normalny zwrot z tego kapitału; jednak władze greckie nie przedstawiły żadnej dokumentacji wykazującej zastosowanie takiego scenariusza w tym przypadku;
- c) jeżeli chodzi o konkurencję, przyznanie okresów karencji (zob. motyw 57 lit. e) i motyw 58 lit. f)) nie stanowi po prostu restrukturyzacji spłaty kredytu w czasie, ponieważ powoduje ono zmniejszenie obciążenia spłatami w określonym czasie i dzięki temu zapewnia tymczasową pomoc finansową dla beneficjenta;
- d) nawet jeżeli, jak twierdzą władze greckie, konto założone na mocy ustawy nr 128/75 użyte do finansowania obniżek oprocentowania (zob. motyw 57 lit. d), motyw 58 lit. e) i motyw 59 lit. f)) nie jest częścią budżetu państwa greckiego, to należy ono jednak do zasobów państwowych ⁽³³⁾;
- e) przyznanie obniżki stóp procentowych odnośnie do kredytów oznacza korzyść na rzecz przedsiębiorstw beneficjentów, nawet jeżeli w danym państwie poziom stóp procentowych jest wysoki;
- f) choć zwolnienie zabezpieczeń przewidziane na potrzeby uzyskania gwarancji (zob. motyw 57 lit. g)) może nie oznaczać dla państwa greckiego żadnych bezpośrednich wydatków zgodnie z decyzją ministerialną nr 2071670/11297, stanowi ono element pomocy, ponieważ zapewniając taką możliwość, państwo nie tylko oferuje przedsiębiorstwom beneficjentom możliwość pozyskania kapitału, ale również uchyla jeden z podstawowych warunków uzyskania gwarancji państwa;
- g) fakt, że stopy procentowe w Grecji były wysokie (zob. motyw 57 lit. d)), nie oznacza nieistnienia pomocy w tym sensie, że niezależnie od kontekstu gospodarczego, w którym przeprowadzona została restrukturyzacja wraz z obniżkami, przyznanie pomocy samo w sobie miało efekt zmniejszenia obciążenia beneficjentów, które musieliby oni normalnie ponosić w ramach prowadzenia działalności.
- (83) W świetle wszystkich powyższych elementów Komisji może tylko stwierdzić, że środki pomocy, które nie mieszczą się w zakresie i nie są zgodne z podstawowymi warunkami przyznania pomocy *de minimis* określonymi w motywach 68–81, w istocie mieszczą się w zakresie art. 107 ust. 1 Traktatu.
- V.II. ZGODNOŚĆ ŚRODKA POMOCY Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM
- (84) Jednak w sytuacjach przewidzianych w art. 107 ust. 2 i 3 Traktatu niektóre rodzaje pomocy można, w drodze odstępowstwa, uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym.
- (85) W rozpatrywanej sprawie konieczne jest przeanalizowanie, w kontekście każdego wszczętego postępowania, które wyłączenie może mieć zastosowanie w każdym z przedmiotowych sektorów (zachowując rozróżnienie między sektorem rolnym a pozostałymi sektorami).

⁽³²⁾ Dz.U. C 71 z 11.3.2000, s. 14.

⁽³³⁾ Zob. przypis 11.

V.II.1. POMOC DLA PREFEKTUR KASTORIA I EWIA,
ROZPATRYWANA, GDY WSZCZĘTO PIERWSZE
POSTĘPOWANIE

(a) **Sektor rolny**

- (86) Uwzględniając charakter udzielonej pomocy, jedynym wyłączeniem, jakie można przytoczyć na wykazanie jej zgodności z rynkiem wewnętrznym, jest wyłączenie przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, zgodnie z którym za zgodną ze wspólnym rynkiem można uznać pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych form działań gospodarczej lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia ona warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (87) Ponieważ przedmiotowa pomoc jest pomocą niezgłoszoną, aby niniejsze wyłączenie znalazło zastosowanie, istotne jest, aby była ona zgodna z przepisami dotyczącymi pomocy państwa obowiązującymi w momencie udzielania pomocy. Zgodnie z informacjami podanymi przez władze greckie, przedmiotowy program trwał od dnia 30 czerwca 1993 r. do dnia 30 czerwca 2003 r. Zgodność przedmiotowego programu z rynkiem wewnętrznym zostanie zatem zbadana w świetle przepisów regulujących pomoc państwa obowiązujących w tym okresie.
- (88) Jednym z powodów, na których oparto decyzję Komisji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, było to, że pomoc była w rzeczywistości przeznaczona dla zagrożonych przedsiębiorstw. W tym względzie władze greckie wskazały w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r., że kryterium „rentowności po restrukturyzacji” nie miało absolutnie żadnego wpływu na ogólną ocenę rentowności przedsiębiorstwa przeprowadzoną przez instytucję kredytową, gdyż decyzję dotyczącą kwalifikowalności do restrukturyzacji podjęto bezpośrednio po przeprowadzeniu analizy rentowności. Argument ten powtórzono w pismach z dnia 15 i 29 marca 2011 r. (zob. motywy 61).
- (89) Komisja uważa, że powyższe wyjaśnienie nie pozwala jej wykluczyć możliwości, że pomoc została przydzielona zagrożonym przedsiębiorstwom, ponieważ nawet jeżeli decyzję dotyczącą kwalifikowalności do restrukturyzacji podjęto bezpośrednio po przeprowadzeniu analizy rentowności, jak twierdzą władze greckie, sama analiza skupiła się na perspektywach w zakresie rentowności beneficjentów po restrukturyzacji. Oznacza to, że możliwe jest, iż wnioskodawcy mogli przeżywać trudności w momencie przeprowadzania analizy, ale jednak mogli być dopuszczeni do programu, ponieważ instytucja przeprowadzająca analizę przewidywała możliwy powrót do rentowności po restrukturyzacji długów (Komisja podkreśliła również te fakty w pkt 23 swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, gdyż odniesiono się w preambule do decyzji ministerialnej nr 2045909/7931/0025 do potrzeby wspierania przedsiębiorstw mających problemy z przepływem środków pieniężnych w prefekturach Kastoria i Ewia).

(i) **Przepisy mające zastosowanie do pomocy na rzecz ratowania i restrukturyzacji dla zagrożonych przedsiębiorstw w analizowanym okresie**

I. *Od dnia 1 października 1993 r. do dnia 31 grudnia 1997 r.*

- (90) Pomoc dla zagrożonych przedsiębiorstw podlega szeregowi przepisów. W momencie wejścia w życie decyzji ministerialnej nr 69836/B1461, zgodnie z polityką Komisji ten rodzaj pomocy w sektorze rolnym uznawano za pomoc operacyjną, którą można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym jedynie, jeżeli spełnione były następujące trzy warunki:

a) pomoc taka musiała dotyczyć obciążeń finansowych z tytułu kredytów zaciągniętych na finansowanie inwestycji już dokonanych;

b) całkowity ekwiwalent dotacji pomocy przyznanej, gdy zaciągany był kredyt, oraz przedmiotowa pomoc nie mogły przekraczać procentowego poziomu ogólnie zatwierdzonego przez Komisję, tj.:

(i) w przypadku inwestycji w zakresie podstawowej produkcji rolnej: 35 % lub 75 % na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rozumieniu dyrektywy 75/268/EWG;

(ii) w przypadku inwestycji w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych: 55 % lub 75 % w regionach celu 1 dla projektów zgodnych z programami sektorowymi lub jednego z celów określonych w art. 1 rozporządzenia (EWG) nr 866/90⁽³⁴⁾ oraz 35 % (lub 50 % w regionach celu 1) dla innych projektów niewyłączonych dla podstawie kryteriów wyboru na mocy pkt 2 załącznika do decyzji Komisji 90/342/EWG z dnia 7 czerwca 1990 r. w sprawie kryteriów wyboru odnośnie do inwestycji mających na celu poprawę warunków przetwarzania produktów rolnych i leśnych i obrotu nimi⁽³⁵⁾ (lub zastępującej ją decyzji Komisji 94/173/EWG⁽³⁶⁾).

c) przedmiotowa pomoc mogła być wypłacana jedynie po zmianie stóp procentowych nowych zaciągniętych kredytów, tak aby uwzględnić zmiany stóp procentowych (w takich przypadkach kwota pomocy musiała być niższa od lub równa różnicy w stopach procentowych nowych kredytów), lub dotyczyć gospodarstw rolnych, które dawały gwarancje rentowności, w szczególności w przypadku gdy poziom obciążeń finansowych związanych z istniejącymi kredytami mógł zagrażać rentowności gospodarstw lub grozić ich upadłością.

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 91 z 6.4.1990, s. 1. Rozporządzenie (EWG) nr 866/90 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem Rady (WE) nr 951/97 (Dz.U. L 142 z 2.6.1997, s. 22).

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 163 z 29.6.1990, s. 71.

⁽³⁶⁾ Dz.U. L 79 z 23.3.1994, s. 29.

- (91) W piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. władze greckie dowodziły, że decyzja nr 69836/B1451 i jej późniejsze zmiany dotyczyły ogólnie przedsiębiorstw przetwórczych i nie odnosiły się szczegółowo do przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem produktów rolnych objętych rozporządzeniami (EWG) nr 866/90, (WE) nr 951/97 i (WE) nr 1257/1999; że cała Grecja jest regionem celu 1; i że przedsiębiorstwa, które inwestowały i dlatego otrzymały pomoc z Ministerstwa Rozwoju Obszarów Wiejskich i Gospodarki Żywnościowej, nie były w stanie korzystać z restrukturyzacji długów, ponieważ tego nie przewidziano. Ponadto władze greckie dodały, że jeżeli chodzi o całkowitą wartość ekwiwalentu dotacji restrukturyzacji, w większości przypadków przyznano jedynie niewielkie kwoty pomocy i że restrukturyzacja odnosiła się do poprzednich kredytów i tym samym inwestycji, które już zostały dokonane.
- (92) Przede wszystkim wyjaśnienia przedstawione przez władze greckie nie są wystarczające, aby Komisja mogła wykluczyć możliwość, że niektóre przedsiębiorstwa zajmujące się przetwarzaniem produktów rolnych otrzymały pomoc na mocy decyzji ministerialnej nr 69836/B1451 i jej późniejszych zmian, ponieważ fakt, że nie wskazano szczegółowo wyżej wspomnianych przedsiębiorstw, nie musi oznaczać, że nie należą one do ogólnej kategorii przedsiębiorstw przetwórczych (przedsiębiorstw przemysłowych) mieszczących się w zakresie decyzji.
- (93) W odniesieniu do zgodności z warunkami, o których mowa w motywie 90, Komisja stwierdza, że decyzja nr 69836/B1451 i jej późniejsze zmiany dotyczyły restrukturyzacji kredytów inwestycyjnych lub kredytów na aktywa obrotowe.
- (94) W odniesieniu do restrukturyzacji kredytów inwestycyjnych Komisja, na podstawie informacji przekazanych przez władze greckie, stwierdza, że spełniono warunki, o których mowa w motywie 90 lit. a), ponieważ przedmiotowe kredyty dotyczyły już dokonanych inwestycji.
- (95) Ponadto Komisja stwierdza, że spełniony został drugi warunek alternatywny, o którym mowa w motywie 90 lit. c), ponieważ przedsiębiorstwa beneficjenci muszą być uznane za rentowne po restrukturyzacji na podstawie oceny dokonanej przez instytucje finansowe.
- (96) Jednak informacje będące w dyspozycji Komisji nie są wystarczające do stwierdzenia ponad wszelką wątpliwość, że spełniony został warunek, o którym mowa w motywie 90 lit. b), ponieważ władze greckie wyjaśniały w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r., że przedsiębiorstwa zajmujące się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych podlegały między innymi przepisom rozporządzeń (EWG) nr 866/90 i (WE) nr 951/97 i że rozporządzenia te były stosowane zgodnie z zawartymi w nich przepisami, co oznacza, że pomoc mogła już zostać przyznana na poziomie maksymalnej intensywności przewidzianej w powyższych rozporządzeniach (75 % dla regionów celu 1, co ma zastosowanie do całej Grecji) oraz że jest możliwe, że działanie przedmiotowego programu mogło, w wyniku kumulacji pomocy, skutkować przekroczeniem tej intensywności.
- (97) Jeżeli chodzi o restrukturyzację kredytów na aktywa obrotowe, program nie mógł być zastosowany zgodnie ze wszystkimi warunkami określonymi w motywie 90, ponieważ w pierwszym warunku (lit. a)) wyraźnie stwierdza się, że kredyt musi być związany z inwestycjami.
- II. *Od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 30 czerwca 2000 r.*
- (98) W 1997 r. warunki wymienione w motywie 90 zastąpiono przepisami komunikatu Komisji – wspólnotowymi wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (zwanymi dalej „wytycznymi z 1997 r.”)⁽³⁷⁾. W pkt 4.4 wspomnianych wyżej wytycznych przewiduje się, że: „W odniesieniu do sektora rolnego niniejsze wytyczne wejdą w życie dnia 1 stycznia 1998 r. w przypadku nowych środków pomocy państwa. W przypadku istniejących środków pomocy państwa wejście w życie nastąpi w tym samym terminie lub, w przypadku gdy Komisja wszczęła postępowanie zgodnie z art. 93 ust. 2 Traktatu [WE] przeciwko jednemu lub kilku państwom członkowskim w tym kontekście, wówczas, gdy Komisja podejmie ostateczną decyzję odnośnie do danego(-ych) państwa (państw) członkowskiego(-ich) zgodnie z art. 93 ust. 2 Traktatu [WE]”.
- (99) W wytycznych z 1997 r., całkowicie nowych w odniesieniu do sektora rolnego, przewidywano między innymi:
- a) pomoc w celu ratowania: środki na rzecz utrzymania płynności, uzasadnione na podstawie poważnych trudności społecznych i składające się z gwarancji kredytowych lub kredytów oprocentowanych według normalnych komercyjnych stóp procentowych, ograniczone do kwoty potrzebnej do utrzymania działalności przedsiębiorstwa (na przykład pokrywające koszty wynagrodzeń i regularne dostawy), płacone jedynie w czasie potrzebnym do opracowania niezbędnych i wykonalnych środków na rzecz odzyskania płynności i niewpływające nadmiernie negatywnie na sytuację w sektorach przemysłowych i rolnych w innych państwach członkowskich;
- b) pomoc w celu restrukturyzacji: udzielenie pomocy związanej z planem restrukturyzacji zakładającym ograniczenie zdolności produkcyjnych lub nieodwracalne zamknięcie zdolności produkcyjnych w przypadkach strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej w sektorze (ograniczenie mocy produkcyjnych musi być uzupełnieniem jakiegokolwiek środka obowiązującego w przypadku braku pomocy na rzecz restrukturyzacji), jedynym wyjątkiem są przypadki, w których suma decyzji podjętych na rzecz wszystkich beneficjentów w okresie kolejnych 12 miesięcy nie skutkuje ilością produktu przekraczającą pewien odsetek całkowitej produkcji rocznej tego produktu w danym państwie (3 % dla środków skierowanych na konkretną kategorię produktów lub podmiotów oraz 1,5 % dla nieskierowanych środków).

⁽³⁷⁾ Dz.U. C 283 z 19.9.1997, s. 2.

- (100) Państwom członkowskim pozwolono wnioskować o to, aby te przepisy rolne były stosowane zamiast przepisów zawartych w wytycznych z 1997 r. dla sektorów innych niż sektor rolny (dla tych sektorów obowiązywały rygorystyczne warunki, szczególnie w odniesieniu do planu restrukturyzacji oraz wkładu beneficjenta w restrukturyzację – zob. sekcja b) motywy 109–121 poniżej, „Sektor nierolny”).
- (101) W piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. władze greckie nie przedstawiły żadnych informacji, które mogłyby umożliwić Komisji ustalenie, że program pomocy został dostosowany w celu zapewnienia zgodności z tymi przepisami oraz że tym samym pomoc udzielona w przedmiotowym okresie była udzielona zgodnie z warunkami określonymi w wytycznych z 1997 r., tj. albo z warunkami opisanymi w 99 lit. b) powyżej, albo z warunkami określonymi dla sektorów innych niż rolny (przedłożenie planu restrukturyzacji w celu odzyskania rentowności na podstawie realistycznych założeń w uzasadnionym przedziale czasowym, złagodzenie wpływu na konkurencję, odpowiednie uwzględnienie zasady jednorazowej pomocy (zasady „pierwszy i ostatni raz”), ograniczenie zdolności produkcyjnych w przypadku strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej w danym sektorze oraz pomoc proporcjonalna do kosztów i korzyści restrukturyzacji, która również obejmuje społeczne koszty restrukturyzacji).

III. Od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 30 czerwca 2003 r.

- (102) Wytyczne z 1997 r. zastąpiono dnia 9 października 1999 r. wspólnotowymi wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności (zwanymi dalej „wytycznymi z 1999 r.”)⁽³⁸⁾. W pkt 6.3 wytycznych z 1999 r. stwierdza się, że „Państwa członkowskie powinny dostosować swoje dotychczasowe programy pomocy na rzecz ratowania i restrukturyzacji, które będą obowiązywać po 30 czerwca 2000 r., tak aby uczynić je po tej dacie zgodnymi z [tymi] wytycznymi”. Ponadto „w celu umożliwienia Komisji sprawowania kontroli nad tym dostosowaniem, państwa członkowskie przekażą jej do dnia 31 grudnia 1999 r. listę tych wszystkich programów. Powinny następnie, do dnia 30 czerwca 2000 r., przekazać Komisji wystarczające informacje umożliwiające jej sprawdzenie, czy programy zostały zmienione zgodnie z [tymi] wytycznymi”.
- (103) Wytyczne z 1999 r. również obejmowały konkretną sekcję dotyczącą restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w sektorze rolnym. W porównaniu z wytycznymi z 1997 r. w tej sekcji podano definicję strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej w sektorze, ograniczono wyłączenie, o którym mowa w motywie 99 lit. b), do przedsiębiorstw w sektorze produkcji podstawowej (czego skutkiem było to, że podsektor przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych automatycznie stanął przed wymogiem ograniczenia zdolności produkcyjnych) oraz wprowadzono warunek jednorazowej pomocy, co oznaczało, że pomoc na rzecz restrukturyzacji mogła być udzielona tylko jeden raz.
- (104) W piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. władze greckie nie przedstawiły żadnych informacji, które mogłyby umożliwić Komisji ustalenie, że program pomocy został dostosowany w celu zapewnienia zgodności z tymi przepisami oraz że tym samym pomoc udzielona w przedmiotowym okresie była przyznana zgodnie z odpowiednimi warunkami określonymi w wytycznych z 1999 r., innymi słowy, po przedłożeniu planu restrukturyzacji zakładającego zamknięcie zdolności produkcyjnych w przypadku strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej, z zastosowaniem w razie konieczności ograniczonego wyłączenia, o którym mowa w motywie 103, oraz w oparciu o zasadę jednorazowej pomocy.
- (ii) **Gwarancje**
- (105) Kolejnym czynnikiem wpływającym na podjęcie przez Komisję decyzji o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu jest kwestia zgodności jakiegokolwiek pomocy przyznanej w formie gwarancji. Władze greckie poczyniły szereg uwag w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. (zob. motyw 57 lit. c) i g)). Komisja uważa jednak, że do tych uwag należy się odnieść w sposób następujący:
- a) jeżeli chodzi o lit. c), sam fakt, że przyznanie gwarancji podlega rygorystycznym warunkom, nie wyklucza istnienia pomocy państwa – wprost przeciwnie, przepisy, które miały zastosowanie w czasie trwania przedmiotowego programu, określone w pismach do państw członkowskich nr SG(89) D/4328 z dnia 5 kwietnia 1989 r. i SG(89) D/12772 z dnia 12 października 1989 r. oraz w pkt 38 komunikatu Komisji do państw członkowskich w sprawie stosowania art. 92 i 93 Traktatu EWG oraz art. 5 dyrektywy Komisji 80/723/EWG w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych w sektorze wytwórczym⁽³⁹⁾, wyraźnie stanowią, że „... wszelkie gwarancje udzielone przez państwo bezpośrednio lub w drodze delegacji poprzez instytucje finansowe [mieszczą się] w zakresie art. 92 ust. 1 Traktatu EWG” i narzucają stosowanie warunków, które mogą obejmować ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa. Choć prawdą jest, że wyżej wymienione dokumenty zostały zastąpione w 2000 r. obwieszczeniem Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji, w którym określono warunki umożliwiające wykluczenie istnienia pomocy państwa, żadne informacje zawarte w piśmie władz greckich z dnia 9 sierpnia 2004 r. nie wskazują, że przyznane gwarancje spełniały którykolwiek z tych warunków;
- b) nawet jeśli władze greckie przekazałyby informacje służące wykazaniu, że przyznane gwarancje spełniały warunki wykluczenia istnienia pomocy państwa, Komisja nie mogłaby przyjąć takiego uzasadnienia, ponieważ, przytaczając tylko jeden przykład, wyłączenie ma zastosowanie jedynie w przypadku, gdy przedsiębiorstwa będące beneficjentami nie są w trudnej sytuacji finansowej;

⁽³⁸⁾ Dz.U. C 288 z 9.10.1999, s. 2.

⁽³⁹⁾ Dz.U. C 307 z 13.11.1993, s. 3.

- c) jeżeli chodzi o lit. g), fakt, że gwarancja nie pokrywa niektórych obciążeń, w żaden sposób nie dowodzi, że spełnione zostały wszystkie warunki uznania za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomocy związanej z przyznaniem gwarancji; ponadto należy stwierdzić, że żadne z pozostałych informacji przekazanych przez władze greckie w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. nie dowodzą, że warunki te zostały spełnione.
- (106) Wobec powyższych wyraźnych ustaleń Komisja uważa, że gwarancje stanowiły, w czasie trwania przedmiotowego programu, element pakietu instrumentów służących przyznaniu pomocy zagrożonym przedsiębiorstwom i w konsekwencji ich zgodność jest powiązana z procesem restrukturyzacji jako całością, w odniesieniu do którego, co zostało w wystarczający sposób wykazane w analizie w motywach 94–104, władze greckie nie przedstawiły wystarczających informacji do wyjaśnienia wątpliwości wyrażonych przez Komisję w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu (takie ustalenia dotyczące gwarancji stosują się jednakowo do trzech postępowań, o których mowa w niniejszej decyzji, oraz do wszystkich wymienionych sektorów, z wyjątkiem gwarancji przewidzianych w decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r., które będą przeanalizowane oddzielnie w świetle zastosowanego kryterium rentowności – rentowności przed restrukturyzacją długów).
- (107) Żaden z pozostałych argumentów wysuniętych przez władze greckie w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. (zastosowana stopa procentowa, kwestia istnienia lub w przeciwnym razie kwestia dodatkowych wydatków wynikających z decyzji ministerialnych stanowiących integralną część podstawy prawnej programu, częstotliwość naliczania odsetek) nie jest na tyle istotny, aby zmienić stanowisko Komisji nakreślone powyżej.
- (108) Ponieważ informacje przekazane przez władze greckie nie wyjaśniają wątpliwości wyrażonych przez Komisję w momencie wszczynania postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu, Komisja musi stwierdzić, że przedmiotowy program jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.
- b) Sektor nierolny**
- (109) Tak jak w przypadku sektora rolnego, Komisja musi przeanalizować przedmiotową pomoc w świetle przepisów mających zastosowanie do pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (110) W momencie wejścia w życie dekretu ministerialnego nr 69836/B1461, tj. dnia 1 października 1993 r., przedmiotowe przepisy określono w ósmym sprawozdaniu dotyczącym polityki konkurencji oraz w szczególności w jego pkt 177, 227 i 228.
- (111) W pkt 177 sprawozdania stwierdza się, że chociaż środki na rzecz ratowania mogą być potrzebne, aby dać oddech, w trakcie którego będzie można wypracować bardziej długoterminowe rozwiązania problemów przedsiębiorstwa, nie powinny one utrudniać jakichkolwiek niezbędnych redukcji zdolności produkcyjnych i tym samym powinny ograniczać się do przypadków, w których są wymagane dla rozwiązania dotkliwych problemów społecznych.
- (112) W pkt 227 sprawozdania stwierdza się, że pomoc na rzecz ratowania może być uzasadniona zgodnie z Traktatem, gdy jest związana z restrukturyzacją zmierzającą do przywrócenia danemu przedsiębiorstwu lub danym regionom długoterminowej rentowności oraz gdy stosuje się ją wystarczająco szczegółowo do danego regionu lub sektora przemysłowego, aby umożliwić ocenę jej skutków.
- (113) W pkt 228 sprawozdania objaśniono dalej stanowisko Komisji w odniesieniu do pomocy na rzecz ratowania oraz opisano pomoc na rzecz restrukturyzacji.
- (114) Pomoc na rzecz ratowania musi:
- a) zawierać środki na rzecz utrzymania płynności w postaci gwarancji kredytowych lub kredytów oprocentowanych według normalnych komercyjnych stóp procentowych;
  - b) ograniczać się do kwoty potrzebnej do utrzymania działalności przedsiębiorstwa, w celu pokrycia kosztów wynagrodzeń i regularnych dostaw;
  - c) być płacona jedynie w czasie potrzebnym (zwykle sześć miesięcy) do opracowania niezbędnych i wykonalnych środków na rzecz odzyskania płynności;
  - d) być uzasadniona na podstawie poważnych trudności społecznych, a utrzymanie działalności przedsiębiorstwa nie może negatywnie wpływać na sytuację w branży w innych państwach członkowskich.
- (115) Pomoc na rzecz restrukturyzacji musi również być ściśle uzależniona od wdrożenia zdrowego programu restrukturyzacji lub konwersji oraz musi właściwie i skutecznie zmierzać do przywrócenia rentowności przedmiotowej produkcji, intensywność i kwota pomocy musi się ograniczać do bezwzględnego minimum niezbędnego do wsparcia przedsiębiorstwa podczas nieodzownego okresu przejściowego, zanim taki program przyniesie skutek, a tym samym przedmiotowy okres musi być ograniczony i wsparcie stopniowo redukowane.
- (116) Warunki te zastąpiono wspólnotowymi wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z 1994 r.⁽⁴⁰⁾, które weszły w życie dnia 23 grudnia 1994 r. (zwanymi dalej „wytycznymi z 1994 r.”), a następnie wytycznymi z 1997 r., które weszły w życie dnia 1 stycznia 1998 r., a następnie wytycznymi z 1999 r., które obowiązywały począwszy od dnia 1 lipca 2000 r., uwzględniając okres przejściowy przyznany państwom członkowskim w odniesieniu do programów pomocy (zob. motywy 98 i 102).

⁽⁴⁰⁾ Dz.U. C 368 z 23.12.1994, s. 12.

- (117) W wytycznych z 1994 r. potwierdzono politykę Komisji w odniesieniu do pomocy w celu ratowania (zob. motywy 114) oraz określono bardziej szczegółowo zawartość oraz konsekwencje planów restrukturyzacji, które mają zostać przedłożone (perspektywa odzyskania rentowności na podstawie realistycznych założeń w uzasadnionym przedziale czasowym, złagodzenie wpływu na konkurencję, odpowiednie uwzględnienie zasady jednorazowej pomocy, ograniczenie mocy produkcyjnych w przypadku strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej w przedmiotowym sektorze oraz pomoc proporcjonalna do kosztów i korzyści restrukturyzacji, która również obejmuje społeczne koszty restrukturyzacji).
- (118) W sektorach innych niż sektor rolny, w wytycznych z 1997 r., które są wynikiem regularnego przeglądu polityki Komisji w zakresie ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, powtórzono treść wytycznych z 1994 r.
- (119) W wytycznych z 1999 r. zastosowano bardziej rygorystyczne warunki przyznawania pomocy w celu ratowania poprzez wprowadzenie określonych ram czasowych na przedłożenie planu restrukturyzacji. W zakresie restrukturyzacji wytyczne są o wiele bardziej restrykcyjne w przypadku MŚP i przewidują możliwość obowiązkowego ograniczenia zdolności produkcyjnych nawet w przypadku braku strukturalnej nadmiernej zdolności produkcyjnej w sektorze.
- (120) Ponieważ wyjaśnienia przedstawione przez władze greckie w piśmie z dnia 9 sierpnia 2004 r. dotyczą w równym stopniu sektorów rolnych i nierolnych, Komisja może jedynie wyciągnąć wniosek, jak to zrobiła w przypadku sektora rolnego, że żadna z informacji przedstawionych przez władze greckie nie pozwala Komisji ustalić, że spełniono poszczególne warunki określone w wytycznych z 1994 r., 1997 r. oraz 1999 r. (przytaczając tylko jeden przykład, nic nie wskazuje na to, że przedsiębiorstwa beneficjenci przedstawili plan restrukturyzacji obejmujący niezbędne środki kompensacyjne). Ustalenie to dotyczy w równym stopniu zgodności z przepisami wymienionymi w ósmym sprawozdaniu dotyczącym polityki konkurencji.
- (121) Wobec braku dowodów zgodności z wyżej wymienionymi przepisami Komisja nie jest w stanie ustalić, że pomoc została przyznana po przedłożeniu planu restrukturyzacji, który obejmował wszystkie elementy wymagane na mocy różnych przepisów, o których mowa powyżej (w szczególności, perspektywę odzyskania rentowności na podstawie realistycznych założeń w uzasadnionym przedziale czasowym, złagodzenie wpływu na konkurencję, odpowiednie uwzględnienie zasady jednorazowej pomocy, ograniczenie zdolności produkcyjnych oraz pomoc proporcjonalną do kosztów i korzyści restrukturyzacji, która również obejmuje społeczne koszty restrukturyzacji). Dlatego też nierozstrzygnięte pozostają wątpliwości wyrażone przez Komisję w momencie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu, a Komisja może tylko stwierdzić, że przedmiotowy program jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.
- V.II.2. POMOC DLA PRZEDSIĘBIORSTW W PREFEKTURACH FLORINA I KILKIS, ROZPATRYWANA, GDY WSZCZĘTO DRUGIE POSTĘPOWANIE
- a) **Sektor rolny**
- (122) W piśmie z dnia 18 sierpnia 2005 r. władze greckie twierdziły, że podstawowa decyzja regulująca przyznanie pomocy (decyzja ministerialna nr 66336/B.1398/1993) dotyczyła przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych oraz że żaden z jej przepisów nie dotyczył przedsiębiorstw rolnych.
- (123) Komisja odnotowuje tę informację i tym samym uważa za niepotrzebne analizowanie przedmiotowego programu w świetle przepisów dotyczących pomocy państwa dla sektora rolnego w momencie przyznania pomocy.
- b) **Sektor nierolny**
- (124) Komisja, która w momencie wszczęcia postępowania uważała, że program był skierowany do zagrożonych przedsiębiorstw, gdyż w decyzji ministerialnej nr 66336/B.1398/1993 przewidziano, że przedsiębiorstwa muszą być rentowne po restrukturyzacji (co samo w sobie nie wykluczało możliwości, że przedsiębiorstwa przeżywały trudności, gdy przyjmowano je do programu pomocy), musi przeanalizować zgodność przedmiotowej pomocy w świetle przepisów dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji dla zagrożonych przedsiębiorstw obowiązujących w momencie przyznania pomocy.
- (125) Przepisami dotyczącymi pomocy na rzecz ratowania i restrukturyzacji dla zagrożonych przedsiębiorstw obowiązującymi w momencie przyznawania przedmiotowej pomocy były, w porządku chronologicznym, przepisy określone w pkt 177, 227 i 228 ósmego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji, wytycznych z 1994 r. oraz wytycznych z 1997 r.
- (126) Odnośnie do zgodności z przepisami określonymi w pkt 177, 227 i 228 ósmego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji oraz wytycznymi z 1994 r., 1997 r. oraz 1999 r., wyjaśnienia przedstawione przez władze greckie w piśmie z dnia 18 sierpnia 2005 r. są identyczne z tymi przytoczonymi na uzasadnienie przydzielania pomocy w prefekturach Kastoria i Ewia (argumenty władz greckich wyszczególnione w motywie 57 lit. a)–f) są takie same jak argumenty wymienione w motywie 56 lit. a)–e). Dlatego też analiza Komisji w motywach 110–121 dotyczy w równym stopniu przedmiotowej sprawy, co oznacza, że wątpliwości wyrażone przez Komisję w momencie wszczęcia postępowania określone w art. 108 ust. 2 Traktatu nie zostały usunięte oraz że Komisja może tylko stwierdzić, że przedmiotowy program jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.
- (127) W piśmie z dnia 18 sierpnia 2005 r. władze greckie próbowały również uzasadnić przedmiotową pomoc tym, że prefektury Florina i Kilkis graniczą z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii oraz że lokalne przedsiębiorstwa poniosły ogromne straty w wyniku wojny i niestabilnej sytuacji w regionie.

(128) To odniesienie do zdarzeń nadzwyczajnych mogłoby dopuścić zastosowanie art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, na mocy którego pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub zdarzeniami nadzwyczajnymi jest zgodna z rynkiem wewnętrznym. Władze greckie nie dostarczyły jednak dowodów na trudności, których w ich opinii przedsiębiorstwa w tych dwóch prefekturach doświadczyły, ani na ustalenie związku przyczynowo-skutkowego między tymi trudnościami a niestabilną sytuacją w regionie spowodowaną wydarzeniami w Jugosławii. Co więcej, Komisja nie ma żadnych informacji wskazujących, że zdarzenia wspomniane przez władze greckie mogły mieć opisane skutki przez cały okres trwania programu. Wreszcie Komisja zastanawia się, dlaczego program dotyczył tylko niektórych sektorów gospodarki w tych dwóch prefekturach, podczas gdy zdarzenia, o których mowa, powinny w logiczny sposób mieć wpływ na wszystkie miejscowe przedsiębiorstwa, niezależnie od sektora.

(129) Biorąc pod uwagę te czynniki, Komisja nie widzi możliwości zastosowania art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu do przedmiotowego programu pomocy. Dlatego też Komisja może jedynie stwierdzić po raz kolejny, że przedmiotowy program jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

V.II.3. POMOC W PREFEKTURACH RODOPY, EWROS, KSANTI, LESBOS, SAMOS, CHIOS I DODEKANEZ, ROZPATRYWANA, GDY WSZCZĘTO TRZECIE POSTĘPOWANIE

(130) Biorąc pod uwagę fakt, iż Komisja wskazała w decyzji o wszczęciu postępowania, że w oparciu o dostępne informacje nie jest w stanie ustalić, czy dwie decyzje ministerialne z 1989 r. oraz kolejne (wyszczególnione w motywach 50–52 powyżej) stanowią niezależny program pomocy, czy też stanowią integralną część całego programu, który był analizowany w poszczególnych wszczynanych postępowaniach, oraz uwzględniając, że w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. od władz greckich nie podano żadnego wyjaśnienia w tym względzie, zgodność z rynkiem wewnętrznym pomocy przewidzianej w badanych decyzjach ministerialnych będzie poddana osobnej ocenie. Gwarancje przewidziane w decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r. (zob. motyw 49) będą również poddane osobnej ocenie, gdyż w tej ostatniej decyzji przewidywane jest, że przedsiębiorstwa beneficjenci muszą być rentowne, a nie rentowne po restrukturyzacji, tak jak w innych przypadkach, o których mowa.

(131) W odniesieniu do decyzji ministerialnych, o których mowa w motywach 44–52, analiza będzie się składać z dwóch głównych części, części poświęconej sektorowi rolnemu i części poświęconej sektorowi nierolnemu, tak jak w przypadku programów analizowanych w dwóch pierwszych postępowaniach, jednak część dotycząca sektora nierolnego będzie podzielona na kilka podczęści – po pierwsze na sektor przemysłowy, hotelarski i rzemieślniczy, oraz po drugie na sektor żeglugowy. Sektor węglowy, którym również zajęto się, wszczynając postępowanie przewidziane w art. 108 ust. 2 Traktatu, nie będzie tu analizowany, ponieważ władze greckie

wyjaśniły w pismach z dnia 15 i 29 marca 2011 r., że odpowiednia działalność wydobywcza dotyczyła marmuru i kamienia, co oznacza, że przedmiotowe przedsiębiorstwa mieszczą się w zakresie analizy sektora przemysłowego.

a) Sektor rolny

(132) Komisja musi zbadać program w świetle przepisów mających zastosowanie do pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, gdy pomoc została przyznana.

(133) W odniesieniu do sektora rolnego odpowiednie przepisy wymieniono w motywie 90 i motywach 98–103. Biorąc pod uwagę, że przedmiotowy program wygasł dnia 31 grudnia 2005 r., wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z 2004 r. ⁽⁴¹⁾ (zwane dalej: „wytycznymi z 2004 r.”) należy dodać do listy obowiązujących przepisów; wytyczne z 2004 r. weszły w życie dnia 10 października 2004 r., zastrzegając warunki określone w wytycznych z 1999 r. (szczególnie poprzez potwierdzenie, że wkład beneficjanta w restrukturyzację musi być rzeczywisty i wolny od pomocy). Ponadto biorąc pod uwagę charakter beneficjentów (przedsiębiorstwa przemysłowej hodowli zwierząt oraz gospodarstwa mleczarskie), istnieją podstawy, by sądzić, że program mógł obejmować zarówno produkcję podstawową (jedynie chów zwierząt), jak i przetwarzanie/wprowadzanie do obrotu (na przykład gospodarstwa rolne z linią przetwórczą na miejscu).

(134) W zakresie zgodności z samymi warunkami Komisja uważa, że w decyzji ministerialnej nr 1648/B22 z dnia 13 stycznia 1994 r. i jej późniejszych zmianach przewidziano restrukturyzację kredytów, które mogły być wykorzystane na inwestycje lub aktywa obrotowe.

(135) Odnośnie do restrukturyzacji kredytów związanych z inwestycjami, władze greckie, w piśmie z dnia 10 maja 2006 r., nie przedstawiły żadnych informacji pozwalających Komisji potwierdzić, że restrukturyzowane kredyty były rzeczywiście związane z inwestycjami już dokonanymi. W rezultacie Komisja nie może uznać, że spełniony został warunek określony w motywie 90 lit. a).

(136) Podobnie Komisja nie jest w stanie stwierdzić bez jakichkolwiek wątpliwości, na podstawie dostępnych informacji, że zapewniono pełną zgodność z warunkiem określonym w motywie 90 lit. b), gdyż Grecja nie podała w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. żadnych szczegółów w związku z tą kwestią.

(137) W odniesieniu do wymogu wymienionego w motywie 90 lit. c) Komisja uznaje, że spełniona została druga możliwość, gdyż przedsiębiorstwa beneficjenci musiały być rentowne po restrukturyzacji w oparciu o ocenę przeprowadzoną przez banki.

⁽⁴¹⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

- (138) W odniesieniu do restrukturyzacji kredytów wykorzystanych na aktywa obrotowe przedmiotowy program nie mógł być również zastosowany zgodnie ze wszystkimi warunkami wymienionymi w motywie 90, gdyż pierwszy wymóg (motyw 90 lit. a)) szczegółowo określa, że kredyty muszą być związane z inwestycjami.
- (139) Jeżeli chodzi o pomoc przyznaną od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia obowiązywania wytycznych z 2004 r., analiza przeprowadzona w motywach 98–104 również dotyczy przedmiotu niniejszej sprawy, gdyż w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. Grecja nie przedstawiła żadnych informacji pozwalających Komisji potwierdzić, że przedstawiono plan restrukturyzacji wraz z obowiązkowym wkładem w celu uzyskania przedmiotowej pomocy.
- (140) Wreszcie w odniesieniu do pomocy przyznanej od dnia obowiązywania wytycznych z 2004 r. Komisja może jedynie zwrócić uwagę, że w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. Grecja nie przedstawiła żadnych faktów pozwalających Komisji potwierdzić, że przedstawiono plan restrukturyzacji wraz z obowiązkowym wkładem w celu uzyskania przedmiotowej pomocy. W rezultacie Komisja nie jest w stanie wyjaśnić wszystkich wątpliwości wyrażonych w momencie wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu i dlatego jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.
- (141) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r. władze greckie chciały uzasadnić przedmiotową pomoc wojną w regionach sąsiednich. Grecja przyjęła pogląd, iż taki kontekst sprawił, że pomoc kwalifikowała się do wyłączenia na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu (zob. motyw 59 lit. a)).
- (142) Komisja nie może zaakceptować tego argumentu z kilku powodów:
- a) z punktu widzenia regulacji istnienie konfliktu uznaje się za zdarzenie nadzwyczajne, które mieści się jedynie w zakresie art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, zgodnie z którym pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi jest zgodna z rynkiem wewnętrznym;
  - b) w sektorze rolnym zgodność środków pomocy jest oceniana w świetle wyłączenia przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, w którym stwierdza się, że za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, a nie w świetle wyłączenia przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, w którym stwierdza się, że za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów, o których mowa w art. 349⁽⁴²⁾, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej;
- c) aby takie odstępstwo miało zastosowanie, konieczne byłoby, aby pomoc była przyznana zgodnie z przepisami regulującymi pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw; natomiast, jak wykazano powyżej, taka sytuacja nie miała miejsca.
- (143) Komisja nie może wykazać, że zastosowanie ma art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, z następujących powodów:
- a) w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. Grecja słusznie wskazała, że w analizowanych prefekturach PKB w ujęciu całkowitym i w przeliczeniu na mieszkańca był bardzo niski w stosunku do innych regionów państwa w okresie objętym programem, jednak w piśmie stwierdzono również, że zarejestrowano faktycznie pewien wzrost PKB w tym okresie, co pokazuje, że wojna w sąsiednich regionach nie miała katastrofalnego wpływu na gospodarkę zainteresowanych obszarów;
  - b) jak pokazuje opis podstawy prawnej programu, w programie wprowadzono pewne zmiany prawie dziesięć lat po zakończeniu działań wojennych w sąsiednich regionach; w konsekwencji nie można uznać, że Grecja była zmuszona do interwencji ze względu na stan wojny na obszarach z nią graniczących i że skutkiem tego istniał związek przyczynowo-skutkowy między stanem wojny a problemami przedsiębiorstw (na potwierdzenie tej uwagi wystarczy jeden: decyzja ministerialna nr 2/64046/0025/2003 z dnia 28 stycznia 2004 r., o której mowa w motywie 48, obejmuje kredyty, które mogły być zaciągane przez przedsiębiorstwa przemysłowe – innymi słowy, potencjalnie przez przedsiębiorstwa przemysłowego chowu zwierząt – do dnia 31 grudnia 2004 r.).
- (144) Jeżeli chodzi o pozostałe uwagi władz greckich zawarte w piśmie z dnia 10 maja 2006 r., Komisja podkreśla następujące kwestie (sposrożeń te, w wyjątkiem lit. b), odnoszą się również do wszystkich pozostałych sektorów ujętych we wszczętym postępowaniu).
- a) problemów takich, jak brak dynamiki na rynkach lokalnych lub spadek popytu, nie można rozwiązać poprzez pomoc przyznaną na rzecz zagrożonych przedsiębiorstw bez restrukturyzacji. Działania strukturalne są bardziej właściwą metodą pomocy;
  - b) wielkość produkcji mięsa w analizowanych prefekturach w stosunku do całkowitej produkcji Grecji nie ma absolutnie żadnego związku z ryzykiem zakłócenia konkurencji wynikającym z pomocy przyznanej poza ustalonymi ramami regulacyjnymi (w tym przypadku pomocy przyznanej zagrożonym przedsiębiorstwom bez planu restrukturyzacji); zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, w przypadku

⁽⁴²⁾ Regiony wspiarskie.

gdy pomoc finansowa przyznana przez państwo członkowskie wzmocnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do jego konkurentów (co jest istotą rzeczy w tym przypadku), pomoc taka może powodować powstanie przewagi konkurencyjnej w stosunku do innych przedsiębiorstw niekorzystających ze takiej pomocy ⁽⁴³⁾;

c) kwestia rentowności przedsiębiorstw w rozumieniu ustalonym dwoma decyzjami ministerialnymi wydanymi w 1989 r. zostanie poruszona poniżej w niniejszej decyzji;

d) argument, że rachunek założony na mocy ustawy nr 128/75 nie stanowił zasobów państwowych, został omówiony w motywie 82 lit. d).

(145) Mając na uwadze powyższe względy, Komisja jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

b) *Sektory przemysłowy, rzemieślniczy i hotelarski*

(146) Komisja musi przeanalizować przedmiotowy program w świetle przepisów regulujących pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

(147) Tak jak w przypadku pomocy będącej przedmiotem pierwszych dwóch postępowań, przepisami mającymi zastosowanie do ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w momencie przyznawania przedmiotowej pomocy były, w porządku chronologicznym, przepisy określone w pkt 177, 227 i 228 ósmego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji oraz w wytycznych z 1994 r., 1997 r. i 1999 r. W rozpatrywanym przypadku do powyższej listy należy dodać wytyczne z 2004 r., ponieważ w niektórych prefekturach przedmiotowy system wygasł dnia 31 grudnia 2005 r.

(148) Informacje przesłane przez władze greckie w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. i przedstawione w motywie 59 nie zawierają żadnych szczegółowych danych dotyczących zgodności z przepisami regulującymi ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw. W rezultacie Komisja nie jest w stanie sprawdzić, czy zachowano zgodność z pkt 177, 227 i 228 ósmego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji oraz z wytycznymi z 1994 r., 1997 r., 1999 r. i 2004 r.

(149) Dlatego też Komisja nie jest w stanie usunąć wszystkich wątpliwości wyrażonych przez siebie w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu i w konsekwencji jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

c) *Sektor żeglowski*

(150) Zgodność przedmiotowego programu pomocy z rynkiem wewnętrznym będzie oceniona z dwóch punktów widzenia, z uwzględnieniem faktu, że pojęcie „sektor żeglowski” obejmuje zarówno przemysł stoczniowy, jak i transport drogą wodną.

(151) Komisja musi przeanalizować przedmiotowy program w świetle przepisów regulujących pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

(152) Jeśli chodzi o przemysł stoczniowy, przepisami mającymi zastosowanie do pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw po wejściu w życie decyzji ministerialnej nr 1648/B.22 z dnia 13 stycznia 1994 r. są następujące przepisy:

a) do dnia 31 grudnia 1998 r.: dyrektywa Rady 90/684/EWG z dnia 21 grudnia 1990 r. w sprawie pomocy w sektorze stoczniowym ⁽⁴⁴⁾;

b) od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2003 r.: rozporządzenie Rady (WE) nr 1540/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. ustanawiające nowe przepisy dotyczące pomocy dla przemysłu stoczniowego ⁽⁴⁵⁾;

c) od 1 dnia stycznia 2004 r.: przepisy ramowe dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego ⁽⁴⁶⁾.

(153) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r. władze greckie nie przekazały informacji, które pozwoliłyby Komisji stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy był stosowany zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w tym sektorze. Dlatego też Komisja nie jest w stanie wyjaśnić wątpliwości, które wyraziła w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, i jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

(154) Podobnie w odniesieniu do transportu morskiego Komisja przeanalizuje przedmiotowy program pomocy w świetle przepisów regulujących pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

(155) Od momentu wejścia w życie decyzji ministerialnej nr 1648/B.22 z dnia 13 stycznia 1994 r. przepisami regulującymi pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w sektorze żeglowskiem były i pozostają następujące przepisy:

a) „Pomoc finansowa i podatkowa na eksploatację statków zarejestrowanych we Wspólnocie” ⁽⁴⁷⁾;

b) Wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy publicznej dla transportu morskiego z 1997 r. ⁽⁴⁸⁾;

c) Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy publicznej dla transportu morskiego z 2004 r. ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁴⁾ Dz.U. L 380 z 31.12.1990, s. 27.

⁽⁴⁵⁾ Dz.U. L 202 z 18.7.1998, s. 1.

⁽⁴⁶⁾ Dz.U. C 317 z 30.12.2003, s. 11. Te przepisy ramowe zostały po raz pierwszy rozszerzone w 2006 r. (Dz.U. C 260 z 28.10.2006, s. 7), a drugie rozszerzenie miało miejsce w 2008 r. (Dz.U. C 173 z 8.7.2008, s. 3).

⁽⁴⁷⁾ SEC(89) 921 wersja ostateczna z dnia 3 sierpnia 1989 r.

⁽⁴⁸⁾ Dz.U. C 205 z 5.7.1997, s. 5.

⁽⁴⁹⁾ Dz.U. C 13 z 17.1.2004, s. 3.

⁽⁴³⁾ Zob. przypis nr 24, sprawa C-730/79, motywy 11 i 12.

- (156) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r. władze greckie ponownie nie przedstawiły żadnych informacji, które pozwoliłyby Komisji stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy był stosowany zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w tym sektorze. Dlatego też Komisja nie jest w stanie wyjaśnić wątpliwości, które wyraziła w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, i jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- d) Pomoc przyznana w prefekturach Lesbos, Samos, Chios i Dodekanez, również ujęta w trzecim postępowaniu**
- (157) W ramach postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu Komisja, nie posiadając wystarczających informacji, rozważyła dwie hipotezy:
- a) pomoc przewidziana na mocy decyzji ministerialnej nr 2041901 z dnia 16 maja 1989 r. i decyzji ministerialnej nr 2078809 z dnia 10 października 1989 r. i jej zmianami była objęta tymi samymi przepisami ramowymi, które określono w decyzjach, o których mowa w motywach 44–48;
- b) pomoc ta była częścią systemu finansowania, który nie został utworzony na tych samych podstawach.
- (158) W piśmie z dnia 10 maja 2006 r. Grecja stwierdziła, że w dwóch decyzjach ministerialnych wydanych w 1989 r. określono, że przedsiębiorstwa muszą być rentowne przed i po restrukturyzacji długów. Komisja nie może zaaprobować tego stwierdzenia, jako że po ponownym przeanalizowaniu okazuje się, że w żadnej z tych dwóch przedmiotowych decyzji nie określono, że przedsiębiorstwa muszą być rentowne przed i po restrukturyzacji długów. W konsekwencji Komisja oceni zgodność pomocy przewidzianej na mocy tych dwóch decyzji i ich zmian, bazując nie tylko na dwóch hipotezach nakreślonych w motywie 157, ale również nie wykluczając w przypadku drugiej hipotezy, że pomoc mogła zostać przyznana zagrożonym przedsiębiorstwom.
- (159) Jeżeli chodzi o pierwszą hipotezę przedstawioną w motywie 157, Komisja jest zmuszona stwierdzić, jeżeli powyższe dwie decyzje ministerialne wydane w 1989 r. i ich zmiany podlegają tym samym zasadom ramowym, które ustanowiono na mocy decyzji ministerialnych przywołanych w motywach 44–48, że analiza przeprowadzona w motywach 146–149 pozostaje słuszna, wyjaśnienia przedstawione przez Grecję w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. nie usuwają wątpliwości, które Komisja wyraziła w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu, i Komisja jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (160) Jeżeli chodzi o drugą hipotezę, należy rozpatrzyć dwa scenariusze: pomoc została przyznana zagrożonym przedsiębiorstwom lub pomoc została przyznana rentownym przedsiębiorstwom.
- (161) W przypadku pierwszego scenariusza analiza przeprowadzona w motywach 146–149 pozostaje słuszna, a wyjaśnienia przedstawione przez Grecję w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. nie usuwają wątpliwości, które Komisja wyraziła w momencie wszczynania postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu i w konsekwencji Komisja jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy system jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (162) W przypadku drugiego scenariusza Komisja zwraca również uwagę, że wyjaśnienia Grecji zawarte w pismach z dnia 10 maja 2006 r., z dnia 15 marca 2011 r. i 29 marca 2011 r. nie pozwalają ustalić, czy kapitałem obrotowym utworzonym przy użyciu dotowanych kredytów finansowano kwalifikujące się inwestycje w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy regionalnej (od momentu wejścia w życie decyzji ministerialnej nr 2041901 z dnia 16 maja 1989 r. obowiązującymi przepisami były komunikat Komisji w sprawie sposobu stosowania art. 92 ust. 3 lit. a) i c) do pomocy regionalnej⁽⁵⁰⁾, a następnie wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej z 1998 r.⁽⁵¹⁾). Wobec powyższego Komisja jest zmuszona stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (163) W przypadku gdyby takim kapitałem obrotowym nie finansowano kwalifikujących się inwestycji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących krajowej pomocy regionalnej, Komisja musi sprawdzić, czy pomoc przyznana na utworzenie takiego kapitału, która w takiej sytuacji kwalifikuje się jako pomoc operacyjna, może być uznana za zgodną ze stosownymi zapisami unijnych przepisów dotyczących krajowej pomocy regionalnej. Biorąc to pod uwagę, Komisja pragnie podkreślić, że w gestii zainteresowanego państwa członkowskiego jest dopełnienie obowiązku współpracy z Komisją poprzez przedstawienie wszystkich elementów wymaganych do sprawdzenia przez Komisję zgodności przedmiotowej pomocy⁽⁵²⁾. Ponieważ informacje zawarte w poszczególnych pismach przesłanych przez Grecję nie pozwalają Komisji zweryfikować zgodności z unijnymi przepisami dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej, Komisja może tylko stwierdzić, że przedmiotowy program pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- Pomoc w formie gwarancji przyznanych na mocy decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r. (zob. motyw 49)**
- (164) Gwarancji przyznanej na mocy decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r. nie można uznać za instrument służący restrukturyzacji zagrożonego przedsiębiorstwa, podobnie jak to przewidziano w innych decyzjach, o których mowa w niniejszej decyzji, ponieważ w decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 określa się, że pomoc może być przyznana tylko przedsiębiorstwom rentownym, a nie przedsiębiorstwom, które stają się rentowne w wyniku

⁽⁵⁰⁾ Dz.U. C 212 z 12.8.1988, s. 2.

⁽⁵¹⁾ Dz.U. C 74 z 10.3.1998, s. 9.

⁽⁵²⁾ Orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji (obecnie Sądu) w sprawie T-171, *Region Sardynia przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 2005, II – 2123, pkt 129.

restrukturyzacji długów. Dlatego też pomoc tę należy przeanalizować w świetle obowiązujących przepisów dotyczących pomocy państwa.

- (165) Od wejścia w życie decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. (termin wygaśnięcia programu), gwarancje podlegały komunikatowi z 2000 r.
- (166) Komunikat z 2000 r. stanowi, że Komisja musi ocenić zgodność pomocy związanej z udzieleniem gwarancji na podstawie przepisów mających zastosowanie do pozostałych form pomocy, a określonych w różnych ramach i wytycznych obowiązujących w przedmiotowych sektorach. Ponadto gwarancję można zaakceptować, jedynie jeżeli jej uruchomienie wiąże się, na podstawie zobowiązania umownego, z konkretnymi warunkami, które mogą obejmować obowiązkowe ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa beneficjenta lub inne podobne postępowanie.
- (167) W przedmiotowej sprawie władze greckie nie przedstawiły żadnych informacji dotyczących udzielonych gwarancji. W konsekwencji Komisja nie jest w stanie ocenić ich w świetle różnych przepisów mających zastosowanie w przedmiotowych sektorach ani ustalić, czy ten środek pomocy mógł przekroczyć maksymalne intensywności pomocy mające zastosowanie, w odpowiednich przypadkach, do przedsiębiorstw niebędących w trudnej sytuacji (ponadto Grecja, w swojej odpowiedzi na wszczęcie trzeciego postępowania, nie przekazała żadnych informacji dotyczących zgodności pomocy z różnymi stosownymi przepisami).
- (168) W takich okolicznościach Komisja nie może stwierdzić, że pomoc przyznana w formie gwarancji na mocy decyzji ministerialnej nr 2/82257/0025 z dnia 18 grudnia 2000 r. jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

VI. WNIOSKI

- (169) Komisja zwraca uwagę, że Grecja bezprawnie wdrożyła przedmiotowe środki pomocy z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu. Powyższa analiza pokazuje, że pomocy tej nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, ponieważ Grecja nie przedstawiła żadnych informacji dowodzących zgodności pomocy z różnymi przywoływanymi przepisami i dlatego Komisja nie jest w stanie rozwiązać wątpliwości wyrażonych przez Komisję w momencie wszczynania kolejnych postępowań. W związku z tym Komisja przypomina, że w gestii zainteresowanego państwa członkowskiego jest dopełnienie obowiązku współpracy z Komisją poprzez przedstawienie wszystkich elementów wymaganych do sprawdzenia przez Komisję zgodności przedmiotowej pomocy.
- (170) Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽⁵³⁾, w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja

musi podjąć decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu odzyskania pomocy od beneficjenta (w przedmiotowej sprawie od wszystkich przedsiębiorstw, które uzyskały korzyści wynikające z przepisów przeanalizowanych decyzji ministerialnych). Grecja musi podjąć wszelkie konieczne środki w celu odzyskania od beneficjentów pomocy przyznanej bezprawnie. Zgodnie z przepisami pkt 42 zawiadomienia Komisji „Zapewnienie skutecznego wykonania decyzji Komisji nakazujących państwu członkowskim odzyskanie pomocy przyznanej bezprawnie i niezgodnej ze wspólnym rynkiem”⁽⁵⁴⁾, Grecja ma termin czterech miesięcy od notyfikacji niniejszej decyzji na wykonanie decyzji. Kwoty pomocy do odzyskania muszą obejmować odsetki naliczone zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽⁵⁵⁾.

- (171) Niniejsza decyzja musi być wykonana w trybie natychmiastowym, w szczególności w odniesieniu do odzyskania całkowitej pomocy indywidualnej przyznanej w ramach programu pomocy, z wyłączeniem indywidualnej pomocy przyznanej na konkretne projekty, które w momencie przyznania pomocy spełniały wszystkie warunki ustanowione w rozporządzeniu dotyczącym zasady *de minimis* lub dotyczącym wyłączenia mającym zastosowanie na mocy art. 1 i 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczącego stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa⁽⁵⁶⁾ lub na mocy programu pomocy zatwierdzonego przez Komisję.
- (172) W art. 15 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 przewiduje się jednak, że uprawnienia Komisji w zakresie odzyskiwania pomocy podlegają okresowi przedawnienia. Okres przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym bezprawnie przyznano pomoc beneficjentowi czy to w ramach pomocy indywidualnej, czy w ramach programu pomocy. Jakikolwiek działanie podejmowane przez Komisję lub przez państwo członkowskie, działające na wniosek Komisji, w odniesieniu do pomocy przyznanej bezprawnie powoduje przerwanie okresu przedawnienia, a każde przerwanie powoduje, że okres przedawnienia zaczyna biec od początku.
- (173) W przedmiotowej sprawie Komisja, w celu odzyskiwania kwot pomocy, może cofnąć się do następujących dat:

- a) w odniesieniu do pomocy będącej przedmiotem pierwszego postępowania: do dnia 1 października 1993 r., wobec faktu, że pierwsze działanie Komisji przypada na dzień 27 maja 2003 r., podczas gdy decyzja ministerialna nr 69836/B1461, przyjęta dnia 14 września 1993 r., została opublikowana w Greckim Dzienniku Rządowym dnia 1 października 1993 r. i w tym dniu weszła w życie;

⁽⁵³⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽⁵⁴⁾ Dz.U. C 272 z 15.11.2007, s. 4.

⁽⁵⁵⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

⁽⁵⁶⁾ Dz.U. L 142 z 14.5.1998, s. 1.

- b) w odniesieniu do pomocy będącej przedmiotem drugiego postępowania: do dnia 22 kwietnia 1994 r., wobec faktu, że pierwsze działanie Komisji przypada na dzień 22 kwietnia 2004 r.,
- c) w odniesieniu do pomocy będącej przedmiotem trzeciego postępowania: do dnia 12 listopada 1994 r., wobec faktu, że pierwsze działanie Komisji przypada na dzień 12 listopada 2004 r.,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ

Artykuł 1

Programy pomocy w formie restrukturyzacji długów wdrożone bezprawnie przez Grecję z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w prefekturach Kastoria, Ewia, Florina, Kilkis, Rodopy, Ewros, Ksanti i Dodekanez oraz na wyspach Lesbos, Samos i Chios są niezgodne z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Pomoc indywidualna przyznana w ramach jednego z programów, o których mowa w art. 1, nie zostaje sklasyfikowana jako pomoc, jeżeli w momencie przyznania pomocy była ona zgodna z warunkami określonymi w jednym z rozporządzeń przyjętych na mocy art. 2 rozporządzenia (WE) nr 994/98 mającego zastosowanie w momencie przyznania pomocy.

Artykuł 3

1. Grecja odzyskuje od beneficjentów pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym przyznaną w ramach programów, o których mowa w art. 1.
2. Kwoty do odzyskania obejmują odsetki naliczone od dnia, w którym kwoty te zostały przekazane do dyspozycji beneficjentów, do czasu ich faktycznego odzyskania.
3. Odsetki są naliczane narastająco zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia (WE) nr 794/2004.
4. Grecja anuluje wszystkie niewypłacone płatności pomocy w ramach programu, o którym mowa w art. 1, ze skutkiem od dnia notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 4

Odzyskanie pomocy przyznanej w ramach programów, o których mowa w art. 1, odbywa się w sposób natychmiastowy i skuteczny.

Grecja zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w ciągu czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 5

1. W ciągu dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Grecja przesyła Komisji następujące informacje:
  - a) wykaz beneficjentów, którzy otrzymali pomoc w ramach programów, o których mowa w art. 1, oraz całkowitą kwotę otrzymaną przez każdego z nich w ramach przedmiotowego programu;
  - b) całkowitą kwotę (część kapitałową i odsetki) do odzyskania od każdego beneficjenta w przypadku pomocy, której nie można ująć w ramach zasady *de minimis*;
  - c) szczegółowy opis środków dotychczas podjętych i zaplanowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
  - d) dokumenty wykazujące, że beneficjenci otrzymali nakaz zwrotu pomocy.

2. Grecja informuje Komisję o postępie w stosowaniu środków krajowych służących wykonaniu niniejszej decyzji aż do chwili całkowitego odzyskania pomocy przyznanej w ramach programu, o którym mowa w art. 1. Na wniosek Komisji Grecja bezzwłocznie przekazuje jej informacje na temat środków dotychczas podjętych oraz zaplanowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Dostarcza także szczegółowe informacje dotyczące kwot pomocy i odsetek dotychczas zwróconych przez beneficjentów.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Greckiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 19 października 2011 r.

W imieniu Komisji
Dacian CIOLOȘ
Członek Komisji